

Kmetško nadaljevalno šolstvo.

STROKOVNI TEČAJ ZA UČITELJE
KMETSkih NADALJEVALNIH ŠOL MA-
RIBORSKE OBLASTI.

Oblastna samouprava mariborske oblasti priredi za učitelje kmetških nadaljevalnih šol osem tedenski strokovni tečaj, ki se bo vršil v treh delih, in sicer: I. od 3. aprila do 4. maja; II. od 3. junija do 8. junija; III. od 7. oktobra do 19. oktobra 1929. Strokovni tečaj ima namen, nuditi učiteljem toliko teoretičnega in praktičnega znanja iz vseh panog kmetijskega prirodosnanstva in gošpodarstva, kolikor ga rabijo za uspešno poučevanje na kmetških nadaljevalnih šolah. Pouk bo v prvi vrsti praktičen in bo upošteval razmere našega malega in srednjega kmeta.

Tečaj se bo vršil istočasno na Oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ter na Oblastni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. ž. Na tečaju v Mariboru bodo poleg splošnih predavanj iz kmetijskega prirodosnanstva, predavanja predvsem iz vinarstva in sadjarstva, na tečaju v St. Jurju pa predavanja iz živinoreje, gozdarstva in hmeljarstva. Število udeležencev pri vsakem tečaju je omejeno na 15.

V tečaj se bodo sprejemali v prvi vrsti oni gg. učitelji, ki so že poučevali na kmetško-nadaljevalni šoli, pa še nimajo strokovnega tečaja, nadalje učitelji, ki so dovršili lanski uvodni tečaj, ter končno učitelji, ki imajo zanimanje in veselje do kmetijskega dela ter resno voljo, sodelovati pri kmetijski vaji in pouku odrasle kmetijske mladine in ki so službovali najmanj pet let na podeželski šoli. Prošnje, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, je vpsolati potom šolskega upravitelja, ne posredno komisarju oblasti ne samouprave mariborske oblasti najkasneje do 19. marca 1929. V prošnji naj omeni prošilec, ali želi biti sprejet v tečaj v St. Jurju ali v Mariboru, vendar si končno dodelitev proslencev pridruže komisar oblasti ne uprave. Vsem gg. učiteljem, ki bodo sprejeti v tečaj, je od pristojne šolske oblasti zagotovljen dopust. Udeleženci tečaja bodo imeli stanovanje in hrano na šoli proti plačilu 1950 Din, dve tretjini te vsote plača oblastna samouprava.

Poleg strokovnega tečaja bo še poseben uvodni in metodični tečaj v prvi polovici septembra. Natančnejša navodila in pogoji za sprejem v uvodni tečaj bodo pravočasno objavljeni v časopisih.

—n Na oblastni kmetijski šoli v St. Jurju ob južni žel. se vrše letos naslednji dvodnevni tečaj: 1. Tečaj za oskrbovanje in krmiljenje živine, 20. in 21. marca. 2. Tečaj za molžo, oskrbo mleka in napravo domačega sira, 22. in 23. marca. 3. Tečaj za precepljevanje in oskrbo sadnega drevja, 3. in 4. aprila. 4. Tečaj za precepljevanje in oskrbo sadnega drevja, specialno za učitelje, 8. in 9. aprila. 5. Tečaj za zelenjadarstvo, specialno za učitelje, 15. in 18. aprila. 6. Tečaj za zelenjadarstvo za druge, 19. in 20. aprila. Prva dva tečaja se vršita zaporedoma, da tvorita celoto in je najbolje, da udeleženci ostanejo pri obeh. Primerna sta zlasti za kmetijske sinove in hčere ter kmetijske pomočnike posle, katere naj v lastnem interesu dajo gospodarji v tečaj. Sadjarski tečaj in vrtnarski tečaj za učitelje sta primerna zlasti za one učitelje, ki predvidevajo letos obiskovati osem tedenski učiteljski kmetijski tečaj. Stanovanje na zavodu je brezplačno, prehrana stane dnevno 10 Din, za učitelje 12 Din. Udeležba naj se prijavi pravočasno po dopisnici. — Ravnatelj: Ing. Petkovšek.

—n Spričevala za obiskovalce kmetških nadaljevalnih šol se naročajo za ljubljansko oblast pri komisarju oblasti ne samouprave, kmetijski oddelek v Ljubljani. Dobijo se tri vrste obrazcev: spričevala ob zaključku dvoletne kmetške nadaljevalne šole, potrdila o obisku prvega tečaja in spričevala za obiskovalke kmetške nadaljevalne šole za dekleta (gospodinske nadaljevalne šole).

Osebnostne zadeve.

—i Za učitelja je imenovan Franc Borko pri Sv. Križu pri Ljutomeru.

—i Ravnatelj ženske meščanske šole v Celju, Josip Brinar, je trajno upokojen. Izčasne v stalno učiteljsko službo sta prevzela Barbara Marjanovič-Roha pri Sv. Mariji na Muri in Slavko Majcen v Stari Plasti.

—i Imenovanja v ljubljanski oblasti. Za provizorične učitelje v ljubljanski oblasti v 5. skupini II. kategorije s 60% položajno plačo ter 1. stopnje osnovne plače in stanarino po zakonu so imenovani: Milan Mahkota v Turju, Božidar Horvat v Rudniku, Stanislav Dolenc v Podzemlju, Vladimir Svetin v Draga tušu, Lovro Korenčan v Smihelu pri Žužemberku, Janko Toreli v Velikem trnu, Emil Horvat v Loškem potoku, Konrad Kotnik v Moravčah pri Kamniku, Karl Kušar v Podbleci, Bogomir Koleša v Mavčicah, Franc Kramer na Bizelskem, Ivan Bregar v Dolnji Topli rebi, Milan Sila v Čermošnjicah, Michael Kramer v Toplicah pri Litiji, Vladimir Kovačič v St. Jerneju, Stanko Lampič v Gorinji Sušici, Peter Kompoš v Trziču, Melhior Dacar v Kočevski Beli, Vladimir Dermota v Smledniku, Miloslav Rak v Hrastrniku, Branko Urbančič v Mokronogu, Alojzij Dežman v Velikem Podlogu, Stefan Kržin v Starem trgu ob Kolpi, Ladislav Keisel v Reichenau pri Kočevju, Anton Ljubič v Zagradcu, Ivan Jezerski v Rovtahu, Ivan Širnik v Černomlju, Vekoslav Perpar v Korinju, Franc Klun v Zagorju, Marija Mate v St. Gotardu, Angela

Kržišnik v Pišecah, Angela Pretnar v Čemšeniku, Darinka Šemerl v Lescah, Marija Merhar v Moravčah, Marija Švigelj v Beli cerkvi, Vlasta Tavčar v St. Jerneju, Matilda Dolenc v Rovtahu, Franja Stražišar v Trbovljah, Ana Pizzulin v Igavasi, Irena Pavletič v Smartnem pri Litiji, Marija Korošec v Krki, Marija Veber v Mirni peči, Antonija Mršak v Sv. Katarini, Emilija Potočnik v Leskovcu, Julijana Pintar v Repnjah, Cilka Grad v St. Vidu pri Stični, Ernestina Tresčnik v Blanci, Berta Erker v Dolžu, Nada Mlakar v Hrastrniku, Pavla Japelj na Vrhniki in Ljudmila Tomažič-Petercel v St. Jurju v ljubljanskem okraju.

—i Imenovanja v mariborski oblasti. Začasne učitelje, oziroma učiteljice na osnovnih šolah mariborske oblasti so imenovani v 5. skupini II. kategorije naslednji abiturienti učiteljskega: Josip Kocbek pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Martin Šreč v Dolini pri Dolnji Lendavi, Ivan Krajcar v Guštanju, Vladimir Loparnik v Mariboru, Franc Lovrenc v Cirkovcih, Ivan Petrovič v Hajdini, Maksimilijan Bevc v St. Janžu na Dravskem polju, Franc Bračko v Negovi, Franc Forstner v Melincih, Radovan Gobec v Grižah, Franc Grubelnik v Rečici pri Gornjem Gradu, Franc Jandl pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, Franc Hribnik v Vučji vasi, Zoran Hudales v Rogatecu, Milan Kajč v Odrancih, Adolf Kocuvan v Mariji Snežni, Edmund Kmecl v Slivnici pri Celju, Viktor Krevh v Strogovcih, Vilibald Mihelič v Kapli pri Dravogradu, Vinko Šeron pri Sv. Marku pri Ptuj, Ivan Zidanik v Pertoči, Milan Klemenčič pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah, Ivana Školaris v Novi cerkvi, Ana Torelli v Narapljah, Olga Zorn pri Sv. Petru pod Sv. gorami, Josipina Zupan v Veliki Poljani, Eliza Zabela Golež v Žusmu, Dragotina Langov v Dolnjem Slaveču, Ana Beranič v Selih pri Ptuj, Nada Bobič v Mariboru, Elza Ditz v D. M. v Brezju, Elizabeta Berkovič v Pucconcih, Lidvina Eiletz v Slovenjgradcu, Ana Gabec v Izakovcih, Elizabeta Grafenauer v Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah, Natalija Hauke v Sošanju, Vida Jamšek v Ptuj, Stefanija Majhen v Mali Nedelji, Marija Mlakar v Mariboru, Marija Nachtigal pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah, Alojzija Prah v Mežici, Jožefa Reven v Skalarih pri Velenju, Justa Stare pri Sv. Jurju v Slov. goricah, Angela Stopar v Čadramu, Slavica Strojcar v Viršanju, Ana Šavpah v Sv. Martinu na Pohorju, Terezija Segula v Polensaku, Ana Štern v Framu, Marija Sue v Čadramu, Ana Zupan v Videncih, Vlada Lorber v Gornji Radgoni, Evgenija Vizjak pri Sv. Ani v Slov. gor., Kristina Klinec pri Sv. Tomažu, Magdalena Kramer pri Sv. Marjeti ob Pesnici, Jožefa Kurbus pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Alojzija Verbek v Novi cerkvi, Marija Rojko v Izakovcih, Leandra Sabati v Tinju, Stefanija Bevc pri Sv. Marjeti pri Ptuj, Zora Macarol v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji, Božena Muc v Spitaliču, Lucija Bajec v Dobju, Vida Bogatec v Srednji Bistrici, Matilda Brinar v Stogovcih, Stanislava Cvar v Gornjem Lazkošu, Leopoldina Dugar v Videncih, Ivana Dovnik v Andrejcih, Jožefa Duh pri Sv. Benediktu, Jožefa Kavčič v Hotizu, Friderika Klethofer pri Sv. Bolfenku, Pavlina Korbar v Kozjem, Emilija Kunst v Verzeju, Marija Plavšak pri Sv. Marku pri Ptuj, Jožica Starec v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji, Danijela Spranger v Tišinu, Valerija Vokač v Zenavljah, Franica Volčjak v Peteševcih pri Dolnji Lendavi.

Pokret učitelje.

—ž Društvo učiteljic v Ljubljani bo imelo občni zbor dne 28. marca t. l. ob 9. uri dopoldne na dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Dnevni red: 1. Društvena poročila. 2. Volitev častnih članic. 3. Predavanje prof. Minke Skabernetove: »Pedagoški teden na Dunaju«. 4. Slučajnosti. Vabimo k obilni udeležbi, tudi gostje so nam dobrodošli.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevski zbor učiteljstva UJU priredi dne 6. aprila koncert v Mariboru in 7. popoldne v Trbovljah. Opozarjamo tovariše in tovarišice na ta dva koncerta.

—pev. Učiteljski pevski zbor. Ponovno opozarjamo na tečaj, ki se prične v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri v Glasbeni Matici. Traja do torka do 11. ure in ne do 1. ure, kakor je bilo pomotoma v zadnjem »Tovarišu«. Note prinesite s seboj. Ob tečaju bo g. Adamič obrazložil vse potrebno za nameravano koncertno turnejo v Bolgarijo, ki bi se naj vršila začetkom avgusta t. l.

ZVEČER za namakanje

Schichtova

ŽENSKA HVALA

pa je pranje gotovo!

ZJUTRAJ za izkuhanje

Schichtov

TERPENTINOVNO MILO

Zbirka za „Učiteljska domova“.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI.

Agneza Staral iz Ljubljane 100 Din, Fran Pavletič z Vrhnike 100 Din, Josip Bezljaj iz Ljubljane 20 Din, Josip Stritar iz Ljubljane 50 Din, Mara Fabjan iz Ljubljane 50 Din, Fran Ratej iz Holmca 100 Din, Ivan Sumperer iz Adlešičev 100 Din, Erna Guzelj-Turk iz Cateža 30 Din, Fran Samec iz Polja 100 Din, Drago in Marija Bertodik iz Hradeckega vasi, vsaka po 10 Din, neimenovana iz Kočevja 20 Din, Adela Reven, Marija Horvat-Nosanova in Ivan Lackner iz Kočevja po 10 Din, Franca Završanova iz Doblič 50 Din, Janko Bajec iz St. Vida 50 Din, Jerica Cirman iz St. Vida 25 Din, Juraj Režek iz Ljubljane 100 Din, Antonija Albrecht iz Mekinj 50 Din, Marija Hauptman od Sv. Miklavža 20 Din, Gizela Ekel iz Novega mesta 30 Din, Julija Berlan iz Dolnjega Logateca 30 Din, Ana Mellina in Iva Zwölf z Unca po 100 Din, Ana Koscec iz Trebnjega 100 Din, Ivan Demšar iz Zabnice 100 Din, Marija Fister iz Križev 100 Din, Ivan Gantar iz Orhoviec 100 Din, skupaj 1675 Din. Vsem darovalcem najlepša zahvala. — Josip Kobal, blagajnik.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU.

Izkaz za čas od 1.—9. marca t. l. (Zadnjič pomotoma izostalo: Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1/2 prispelov od prodanih zvezkov v prid Učit. domu 2923/40 Din. Ob prejemu razlik so darovali: šole: Zalec 130 Din; Sv. Marjeta niže Ptuja 260 Din; Puščava 50 Din; Zg. Sveta Kungota 50 Din; Dolnja Lendava 30 Din; Melinci 100 Din; Frankolovo 100 Din; St. Lenart pri Veliki Nedelji 50 Din; Ptuj, dekliška osnovna šola 250 Din; Breg pri

Ptju 150 Din; Majšperg 110 Din; Sv. Lovrenc na Dravskem polju 150 Din; Holmec-Prevalje 100 Din; Cirkovce 70 Din; Ljutomer, dekliška osnovna šola 70 Din; Krog 150 Din; Ljutomer, prosvetni oddelek 120 Din; Slovenjgradec, prosvetni oddelek 150 Din; Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah 25 Din; Pameče 50 Din; Sv. Jurij ob južni železnici, dekliška osnovna šola 190 Din; Studenice 40 Din; Slovenska Bistrica meščanska šola 150 Din; Makole (čeprav niso dobili razlik) 40 Din; Krčevina 420 Din; Studenci, deška osnovna šola 320 Din; Slov. Bistrica, dekliška osnovna šola 100 Din; Rogatec 160 Din; St. Vid-Ptuj 300 Din; Ormož 356 Din; Fiam 110 Din; Veržej 80 Din; Sv. Barbara v Halozah 200 Din; Smarje, prosvetni oddelek 50 Din; Prosenjakovci 50 Din; Sv. Križ-Ljutomer 250 Din; Zetale 141/75 Din; Slovenjgradec, meščanska šola 50 Din; Apače 20 Din; St. Ilj pod Turjakom 80 Din; Slivnica-Marilor 50 Din; Sv. Trojica v Slov. goricah 140 Din; Smartno v Rožni dolini 100 Din; Smarje 300 Din; Sv. Anton v Slov. goricah 150 Din; Jarenina 150 Din; Mežica, meščanska šola 100 Din; Gornja Radgona 300 Din; Martjanci 100 Din; Polje 50 Din; Črešnjevec 180 Din; Ruše 190 Din; Maribor, II. deška osnovna šola 210 Din. Razen teh še: Maribor, Rataj Stefan, šol. upr. v p. 100 Din; Franjo Megla, šolski uprav. v pok., Sv. Lenart pri Veliki Nedelji 100 Din; Franc Vrečko, šol. upr. v p. Slovenjgradec 100 Din; Karl Wretzl šolski uprav. v pok., Ptuj 40 Din; Marija Lovrec, vdova, Cirkovce 15 Din. — Vsem najiskrenejša zahvala! — Od razlik je bilo doslej darovanih 9611/75 Din. — M. Kožuh, blagajnik.

Splošne vesti.

— Prihodnja številka »Učit. Tovariša« izide zaradi odhoda urednika in ostalih članov vodstva poverjenstva na sejo Glavnega Odbora UJU v Beograd šele v petek ali v soboto prihodnjega tedna.

— Predlog glede dosege enotnega uradovanja z matičnimi listi in izkazi. Prosvetni oddelek mariborske oblasti je pred kratkim izdal odlok, s katerim urejuje nekatere nejasnosti glede uradovanja z matičnimi listi in z izkazi o šolskem napredku. Kmalu za tem odlokom smo prejeli drugega, ki izpopolnjuje in deloma olahkoča izvedbo nekaterih točk prvega odloka. Pozdravljamo dober namen šolske oblasti, ki namerava pripravljati (toli potrebno poenostavljanje kompliciranega šolskega uradovanja. Zlasti pa že vsa leta sem in vsako leto hurje občutimo težino uradovanja z matičnimi listi in z izkazi o šolskem napredku. Obe navedeni šolski listini vodimo iz za šolskega leta 1921/22., na nekaterih šolah pa šele iz za šolskega leta 1922/23. Po uvedbi obeh listin si je razne nejasne točke razlagalo vsako učiteljsko društvo po svoje, celo vsaka šola in tu in tam celo posamezni učitelji so z obema listinama poslovali po lastnih, zato različnih prevdarih. Najdeš šole, kjer trde, da so končno došli do pravega sestavljanja, numeriranja in jasnega vodenja teh listin, a že naslednja šola pojmuje in vrši to pravilnost in jasnost zopet drugače. Tudi so tu že leta, ko učenci, deležni teh šolskih listin, dopolnjujejo 14. leto starosti ter izstopajo iz šole. Matične liste teh učencev, v kolikor so došli iz tujih šol, je treba zdaj vračati njihovi prvotni, recimo pristojni šoli, kjer so prvič vstopili. In ravno ob tej priliki se vidijo neprimernost posledice neurejenega, neenotnega uradovanja z matičnimi listi. Vso to neenotnost in nje sledede otežkočanje poslovanja s temi listinami smo pa občutili vsa leta sem vsi učitelji(ice), zlasti pa upravitelji. Da bo naše delo manj pisarniško in več vzgojno-učno, da bomo v tej točki šolske administracije nudili naši stanovski organizaciji sedaj ob pripravi novega šolskega zakona zares zrele konkretne predloge, predlagam, naj poverjenstvo povabi potom učiteljskih društev vse šole, da poročajo o svojih izkuštvih s tema šolskima listinama in stavijo morebitne predloge pri učiteljskih društvih, ki odstopijo te predloge v pretes obl. šol. uprav. odseku. Dobrodošla bi bila tudi tozadevna izčrpna poročila v našem stanovskem glasilu.

Mirko Vauda.

— Zdravstveno skrbstvo mladine pri nas in drugod. Moderno vzgojstvo zametuje okosteneli formalizem ter stremi za tem, da se harmonično razvijata duša in telo. Staro-grško vzgojno načelo: »Zdrav duh v zdra-

vem telesu« postaja danes osnova vsega vzgojnega prizadevanja. Da se ta vzgojni ideal uresniči je potrebno, da zlasti dva faktorja delujeta skupno v prid mladine ter bodočega rodu vobče: šola in zdravnik. Kako blagodejno more vplivati vzajemno delovanje medicine (higijene) in pedagogike nam je pokazal naš marljivi šolski zdravnik g. dr. Franta Mis v zanimivem predavanju »Zdravstveno skrbstvo šolske mladine pri nas in drugod«, ki ga je priredilo ljubljansko učiteljsko društvo ob priliki zborovanja dne 9. t. m. Zatem, ko je predavatelj podal jasno sliko zdravstvenega stanja osnovnošolske mladine v Ljubljani, je opozoril na higijenske naprave, ki se jih lahko poslužuje naša šolska mladina (poliklinika i. dr.). Kako malo se je še pri nas storilo v tem pogledu, je bilo razvidno iz nadaljnjih izjavljanj o mladinskem skrbstvu v drugih državah, kjer je imel predavatelj sam priložnost prepričati se o ogromnem delu, ki so ga že izvršili in kjer je črpal svoja bogata izkustva. Zlasti originalna so sredstva in način, kako navajajo otroke k snagi na Angleškem in v Ameriki. Vse je popolnoma konkretno, prilagoden načinu otroškega mišljenja, vsled česar so tudi uspehi nad vse zadovoljivi. Tudi z ozirom na pobijanje najbolj razširjene socialne bolezni — tuberkuloze se drugod mnogo stori. Poseben uspeh imajo takozvani gozdne šole, kjer sprejemajo samo otroke, ki inkubirajo k tuberkulozi. »Šole« imajo na prostem ali v odprtih paviljonih, pa tudi sicer je vse ravnanje z njimi usmerjeno tako, da morejo čimprej popolnoma ozdraviti. V Ameriki je na višku skrbstvo za gluhome in država ter posamezniki store vse, da tudi ti najbednejši izvežbajo svoje sposobnosti do najvišje možnosti ter postanejo delazmožni in koristni člani družbe. Tudi na stopnjo duševnega razvoja polagajo mnogo pozornosti v najnaprednejših državah, kjer je v tem oziru individualizacija na višku. Na podlagi posebne eksperimentalne metode določijo inteligenčni kvocient posameznika. Če se izkaže kot posebno nadarjen, pride v razred nadarjenih (Begabtenklasse); manj nadarjen pridejo v takozvane pospeševalne razrede, oziroma v šolo za manjnadarjene; za slaboumne imajo zopet posebne šole itd. Tu je povdaril predavatelj zlasti važnost vpliva bolehnih telesnih pojavov na duševni razvoj ter potek duševnega dela, kar je nujno potrebno, da bi imel vsak vzgojitelj vedno pred očmi. Pa tudi mnogo drugih zelo koristnih pojavnih in nasvetov je podal, ki bo vsakdo lahko črpal iz njih koristi pri svojem šolskem delu. Vobče je bilo učiteljsko s predavanjem zelo zadovoljno in samo v interesu šolske mladine bi bilo še več takih predavanj.

— V Gotovljah je dne 10. t. m. preminul po kratki bolezni šolski upravitelj v pok. g.

Franc Brinar, star 64 let. V torek ob 10. so ga v Gotovljah položili v grob. Blagopojni je bil odlični šolnik, ki ni samo dobro učil in vzgajal mladino, temveč je tudi odraslim vedno nudil prosvetno in gospodarsko vzpodbudo in pomoč. Ljudstvo, med katerim je služboval, ga bo ohranilo v hvaležnem in častnem spominu. V najboljšem spominu bo ostal tudi pri tovariših. Med učiteljskim je stal vedno v prvih vrstah. Nekrolog sledi. Prcostim našo sožalje!

— **Vinko Fakin.** V Šrbini na Krasu je umrl 4. t. m. po kratki, mučni bolezni, po vzročni po zastrupljenju krvi, učitelj Vinko Fakin, brat Antona, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Ljubljani. Rajnik je bil rojen 23. januarja 1891 v Šrbini. Študiral je na učiteljski v Kopru in Gorici, kjer je napravil zrelostni izpit leta 1910. Služboval je v Nabrežini, na Barki, v Lipi in končno v Šrbini na Krasu. S pričetkom svetovne vojne je moral na bojišče v Galicijo, pa je bil kmalu ujet in odpeljan v notranjost Rusije. Preživel je v Taškentu (Turkestan) in v Sibiriji več let ter se je vrnil po sklepu miru v domače kraje, ki jih je bila medtem zasledila Italija. Dasi je bilo službovanje, posebno od leta 1922, dalje vedno težje, ker je fašizem začel neizprosno, sistematično preganjati slovansko učiteljsko, vendar je pokojni vztrajal na svojem mestu. Vršil ni le svojega poklica vestno in pošteno, marveč je veliko storil za ljudsko prosveto tudi izven šole, saj je bil aktiven v narodnih društvih, dokler so obstajala. Ljubil je svoje ljudstvo in mu pomagal po svojih močeh, kjer je le mogel. V okraju, kjer je deloval, se je zelo zgodaj pokazalo odpadništvo. Bilo je tu nekaj demoralizatorjev, ki so za Judežve groše pritiskali na učiteljsko in dosegli, da se je najprej zasekalo vrzel v učiteljsko organizacijo. Večina se sicer ni uklonila iz koristolovstva, temveč radi terorja, a rajniki se ni ušel. Znan je bil širok okrog kot trden, odločen značaj, ki ga ne upogone ne grožnje ne vabe. Prodanci niso imeli moči nad njim, zato je bil lanko pomlad odpuščen iz službe. Ker je imel skrbno upravljanje posestev, se ni mogel ločiti od njega in je ostal na svojem ljubljenskem Krasu, ne oziraje se na negotovo prihodnost. Kolikortoliko neodvisen mož bi lahko še mnogo koristil v svojem rojstnem kraju in v predelu, kjer so sejalci ljulike kvarili naš zdravi živelj. Žalibog, mu je moč, ki je nad človeško, prepredila nadaljno delo na preizkušani zemlji. Kako je naše ljudstvo spoštovalo pokojnega, je dokazoval pogreb. 6. marca ob 3. popoldne se je zbrala v Šrbini ogromna množica od blizu in daleč, da spremi prerano umrlega na zadnji poti. Pogreb je danes morda edina prilika na Krasu, da se sme ljudstvo še sestati. Nad dvajset tovariših in tovarišev je prihitelo na pogreb, ki so se ga udeležili tudi šolski otroci pod vodstvom domačega učitelja. Domači cerkveni pevski zbor pa je pretresljivo zapel rajnkemu dvoje nagrobnih pesmi v jeziku, ki je sicer brezpraven, ki ga pa z zamenjavo potepati v tla. Nato je škrlinski župnik g. Possarelli imel pri odprtem grobu iskren, globoko občuten govor, s katerim je ganil vse navzoče. Tudi ta govor je bil v našem jeziku. Moramo to posebej poudariti, tako, kakor se je kaj sličnega posvajalo pri nas pred osemdesetimi leti. Tri generacije so šle čez slovensko zemljo, z mogočno perotjo je preletel čas velika zgodovinska razdobja, a za našega človeka velja še vedno, kar je izgovoril Prešeren ob smrti Andreja Smoleta:

V zemlji domači ti truplo leži,
v zemlji slovenski, v predragi deželi,
katera zdaj grob ima komaj za nas.
Počivaj mirno, dragi, morda so ti prihranjene
preizkušnje in razočaranja!

— **Učiteljsko mariborske oblasti** opozarjamo, da se vrši občni zbor »Učit. doma« v torek, dne 19. t. m. v dečki meščanski šoli v Mariboru. Formelno je sklican na 9. uro, da se more začeti po pravilih vsaj ob 10. uri. Ker smo se izdatno približali uresničitvi ideje UD, zato je želeli, da je občni zbor po možnosti dobro obiskan. Zlasti učiteljska družba naj bi poslala svoje zastopnike.

— **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 26. aprila 1929 ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po običajni uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 20. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — **Ravnateljstvo izpraševalne komisije.**

— **Vsem članom učiteljskega društva za srez Murska Sobota.** Glasom sklepa odbora seje se kandidira za zastopnika v očejevalno komisijo tov. Gabrijele Franjo, šolski upravitelj v Murski Soboti in tov. Antauer Evgena, šolska upraviteljica na Tišini. Poziva se vse člane, da volijo gotovo enega izmed imenovanih.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in njim sorodne šole** se bodo vršili na državnem moškem učiteljskem v Mariboru od 2. maja t. l. dalje. Potrebne prošnje naj po predpisani uradni poti dospo v roke komisije vsaj do 20. aprila t. l. Posebnih vabil komisija ne bo razpošiljala. Kdor ne bi bil pripuščen k izpitu, bo obveščen potem njegovega šolskega upravitelja. — **Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole na državnem moškem učiteljskem v Mariboru.**

Šolski upravitelji in upraviteljice!

Kopiranje šolskih načrtov.

Opozarja se na tozadevni odlok ministrstva prosvete, glasom katerega je treba »šolskemu listu« priložiti načrte šole ter opozarjamo, da kopira še isti dan tudi po pošti poslane načrte po nizki ceni od Din 20— za 1 kvadratni meter **kopirnica „PAPIROL“** LJUBLJANA, Wolfova ulica 8.

— **Šolske kuhinje v pasivnih krajih.** Delo podmladka Rdečega križa dobiva vedno večji obseg. Gotovo najpomembnejše mesto v tem delu zavzema ustanavljanje otroških kuhinj v pasivnih krajih. Ustanova otroških kuhinj po šolah je povsem nova. Mladež bogatih vasi Mačve, Vojvodine, Banata in Srema ni bilo težko navdušiti za to akcijo in vzbuditi v sredi mladine usmiljenje napram siromašnim šolskim otrokom v pasivnih krajih Hercegovine, Boke, Sandžaka in Črne gore. Že leta 1923. so se pojavile posamezne šolske kuhinje, a za časa poplavl v letih 1925. in 1926. se je ta akcija še povečala in se od takrat vedno bolj širi. Nima pa ta akcija samo praktičnega pomena, nego tudi namen, vzbujati v malih otroških dobrosrčnost in darežljivost. Sedaj imamo že celo vrsto primerov te otroške solidarnosti in dobrosrčnosti. Gotovo najagilnejša je osnovna šola v bogati banatski vasi Debeljači, ki ima izvrstno izvedeno organizacijo podpiranja otrok v pasivnih krajih. Ni tedna, da bi se iz Debeljače ne poslal vsaj en zavoj s potrebščinami za pasivne kraje. Ta šola že tri leta vzdržuje šolske kuhinje v Unirinah, v Boki Kotorski, v Zabjaku, v Črni gori in v Bonaniču v Sandžaku. Osnovna šola v Sremskih Karlovcih je prav tako zelo delavna. Gimnazija v Šabcu je ena onih šol, ki so prve začele z ustanavljanjem šolskih kuhinj. Zelo so delavne nadalje beograjske osnovne šole in razni drugi šolski zavodi v državi.

— **Le mirno spite, ker ŽENSKA HVALA** raztaplja nesnago čez noč, zjutraj jo odpravi SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO.

— **Poglejte naš današnji oglas!**

— **Kopeli pri okrožnem uradu.** Prejeli smo sleden obvestilo: Da se posejanje kopalnih naprav Okrožnega urada za zavarovanje delavcev omogoči najširšim slojem, je uprava urada določila za obiskovalce čistilnih kopeli ob dopoldnevih od 8. do 12. ure v torkih, sredah in četrtnih izredno znižane cene, in sicer za kadne kopeli 8 Din in za pršne kopeli 4 Din. V navedeni ceni je že tudi vsoto perila in mila, ki ga dobi vsak obiskovalec pri blagajni kopališča. V popoldnevih ter ob petkih cel dan stane pršna kopel 7 Din, kadna pa 11-50 Din, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je cena za kadno kopel zvišana na 13-50 Din. Parno kopel in kopel v vročem zraku stane 11-50 Din. Odprta je za moške ob torkih in sobotah od 14. do 19. ure, za ženske ob sredah in petkih od 14. do 19. ure. Pristojbina za masazo znaša 5 Din. Prosimo Vas, da Vaše članstvo obvestite o znižanih cenah za navedene dopoldneve in da jih navajate k posetu kopališča v dopoldanskih urah. Onim, ki bi se nikakor ne mogli posluževati kopališča v času, ko veljajo znižane cene, lahko omogočite poset kopališča po nekoliko znižanih cenah na ta način, da nakupite v večjih množinah **abonentske bloke** po znižanih cenah ter zigosate posamezne vstopnice v bloku z Vašim društvenim žigom in jih oddajate Vašim članom, s čimer jim bo omogočeno, da se poslužujejo čistilnih kopeli po znatno znižanih cenah. S temi vstopnicami bi imeli Vaši člani pristop v čistilne kopeli ob torkih, sredah, četrtnih in petkih, medtem ko se jim ob sobotah in nedeljah ne more nuditi uporaba čistilnih kopeli z označenimi vstopnicami, ker je v teh dneh kopel s strani članov in privatnikov preveč obremenjena. Blok z 10 vstopnicami v pršno kopel stane 60 Din, blok z 10 vstopnicami v kadno kopel pa 95 Din, navno tako stane tudi blok z 10 vstopnicami za parno kopel in kopel v vročem zraku z uporabo prh in bazena 95 Din. Če se želite posluževati ugodnosti abonentskih vstopnic, blagovolite to sporočiti uradu ter označiti osebo, ki bo upravičena z od Vas podpisanim naročilnim listom nakupovati abonentske bloke.

— **Pot kulture.** Dopolni učiteljskih krogov: Med Slovenci smo državni nameščenci že od nekdaj najpoštenjevalnejši in najmarljivejši pospeševalci in iskrniki vsega kulturnega delovanja. Delamo pa na kulturnem polju povsod le za druge, a zase skoro nič ali prav malo. Tudi v slovu in v dramski umetnosti bi morali več delati za ugled in v korist svojega stanu. Naši vsakokratni krmiljarji so do zdaj izkoriščali svojo moč v našo škodo, toda mi ne izkoristimo svojih duševnih moči v svoj prid. Zakaj naši pisatelji nič ne pišejo iz našega življenja in neprestanega borenja za stanovski in življenski obstoj? Zgodovina ne bo pisala o tem. Kar pa sami napišemo iz svo-

jega življenja v strokovnih in drugih listih, se navadno ne hrani in je le trenutnega pomena. Naše razmere bi se morale zrcaliti iz našega sodobnega slovtva. Napisale bi se lahko povesti in igre, kjer naj bi izvajali važne in glavne vloge v bojih za svoje in narodove pravice državni nameščenci. Stanovska zavednost in korist zahtevata, da vsi pripadniki našega stanu zvesto in požrtvovalno podpirajo z vsakokratnimi naročbami lastno književno prizadevanje. Po želji je največ gledaliških odrov v rokah naših zavednih in vsestransko delavnih učiteljev in drugih državnih nameščencev. Namesto da vedno igrajo vloge pripadnikov drugih stanov v korist drugim ljudem, naj bi včasih igrali tudi vloge iz svojega življenja v korist svojega stanu. S tem dejstvom se mora računati tudi pri gledaliških in poskrbeti moramo, da v bodočnosti včasih tam zaigrajo tudi kako našo igro po naši volji in v našo korist, mi pa hodimo tudi zana-prej po poti kulture, a pri tem bolj mislimo in delajmo tudi za svoj stan. Gradiva in večjih kulturnih delavcev se bo lahko dobilo, vprašanje založništva pa bo še treba rešiti na primeren in izvedljiv način.

F. R.

— **Cerkvene praznike** praznujejo šole neizpremenjeno kakor do sedaj, dokler ne bo z zakonom drugače odredeno. Vsa upraviteljsva pa opozarjamo, da se mora vršiti v torek, dne 26. marca na vsch šolah reden pouk.

— **Redka starost učitelja.** V Brestau v Nemčiji je umrl pred kratkim najstarejši učitelj na svetu Gustav Krause, ki je bil star 103 leta. Poučeval je do svojega 90. leta. Že s 60. letom bi moral biti upokojen, a je na ponovno prošnjo ostal v službi še 30 let, počeval je mladino polnih 70 let, a kljub temu je užival še 13 let zasluženega pokoja v svojem mirnem domu, kjer so ga obiskovali njegovi bivši učenci, ki jih je moral končno vendarle zapustiti in tokrat za vedno.

— **Ženski List.** Netom izašli martovski broj otmenje i kod naših dama omiljene revije »Ženskoga Lista« donosi novosti prosljetne mode, dječje haljine, moderno rublje, ručni rad itd. itd. Osobito su ukusni modeli u bojama. Zabavni dio osim novog Zagorskog romana, sadržaje jednu zanimivu novelu od engleske spisateljice Elisabeth Ivons Folsom, jednu humoresku od Frederic Boute-la, članke o kazalištu, društvenosti i raznim aktuelnim pitanjima. Važne su za svaku damu i domaćicu rubrike o odgoju djece, zdravstvu, kozmetici uredjenju doma, kućanstva, kuhinji itd. »Ženski List« izlazi jedamput na mjesec, pretplata na tri mjeseca stoji Din 45, na pol godine Din 90, na cijelu godinu Din 180. — Naručuje se kod Uprave »Ženskoga Lista« u Zagrebu, Samostanska ul. 2/L, pojedini broj dobije se u svim knjižarama i trafikama za Din 18.

— **Prijavljanje dnevničarjev radi zavarovanja pri O. U. Z. D.** Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je izdal sledeči odlok ministrstva financ, generalne direktcije državnega računovodstva: — Središnji urad za zavarovanje delavcev je poslal tej direktiji sledeče poročilo: Posamezni okrožni uradi za zavarovanje delavcev, se pritožujejo, da se državne oblasti ne držijo navodil Priloge o zavarovanju dnevničarjev, zaposlenih v državnih službi na podlagi čl. 130. uradniškega zakona in so ugotovili sledeče težkoče v izvajanju: 1. Da se predpisane pristojbine večkrat ne ujemajo z izvršenimi prijavami in odjavami tako glede števila oseb in višine pristojbin. Večkrat se v uradih izgubijo prijavnice in tabele pristojbin. 2. Da nekateri uradi pošljejo uradu pristojbine v kumulativnem znesku brez označbe oseb in časa za katere se plača in na račun česa se plača. 3. Da neki uradi pošiljajo samo delavski del pristojbin, brez plačilnega spiska in državnine. 4. Da državni uradi ne ločijo dnevničarjev upokojencev od ostalih, a večkrat, da prijavljajo in pošiljajo pristojbine za dnevničarje skupno s pristojbinami za navadne delavce, za katere pravilnik ne velja in radi tega ni mogoče Okrožnemu uradu postaviti pravilno niti pristojbine za delavce. 5. Da neke finančne uprave, ki plačujejo pristojbine za dnevničarje raznih uradov, ne naznačujejo uradov, katerim dnevničarji pripadajo. 6. Da nekateri uradi ne vedo ali naj prijavijo ali ne prijavijo dnevničarje, ki so jim dodeljeni samo v službo. 7. Da sprememb dnevničarske nagrade večkrat ne javljajo Uradu za zavarovanje delavcev. Radi tega se naproša Generalno direktcijo državnega računovodstva, da ponovno opozori državne urade, naj se točno držijo predpisanih pravilnikov, in da pravočasno in s popolnoma pravilnim spisikom pošljejo odbitek dnevničarjev in prispevek države Okrožnim uradom, da bi se izognilo navedenim težkočam v izvajanju istega. — Direktcija dostavlja gornje s prošnjo, da se o istem obvestijo vsi področni uradi z ukazom, da se striktno držijo pravilnika o zavarovanju dnevničarjev D. R. br. 23.253 z dne 22. februarja 1928. »Službene Novine« št. 46-XII. z dne 28. decembra 1928. I. — Istočasno naglašja Direktcija, da kontraktualni uradniki nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, niso oproščeni obvez zavarovanja v smislu § 7. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, marveč veljajo tudi zanje predpisi tega zakona v celoti z dopolnili pom. pravilnika o izvrševanju zavarovanja dnevničarjev, če to ni drugače predvideno v pogodbi med državo in dotičnim kontraktualnim uradnikom uslužbencem. Ravno tako je treba opozoriti področne urade, ki prijavljajo dnevničarje, kontraktualne uradnike itd. pri-

stojnemu Uradu v zavarovanje na čl. 3. Priloge, da v rubriki »Vrsta zaposlenja« navedejo delo, ki ga oseba vrši, n. pr. dnevničar uradnik, dnevničar služitelj, dnevničar kurjač itd. — Uslužbenci, ki niso nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, se ne morejo okoristiti z pom. Pravilnikom in veljajo zanje splošni predpisi Zakona o zavarovanju delavcev.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ŽIKA«, ki je zakonito zavarovano.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

— **Zveza drž. nameščencev za Slovenijo** v Ljubljani je urgirala izplačilo učiteljskih plač. Zveza drž. nam. je odposlala sledeči dopis: Broj 322/29. Ljubljana, dne 11. marta 1929. god. Glavnemu Savezu državnih činovnika i ostalih službenika u Beogradu. Čast nam je izvestiti Vas, da smo zajedno odposlali ovu depesu: »Doktor Djordjević — Beograd, Državno računovodstvo. Molimo Upravu Glavnog Saveza da izdejstvuje ovlašćenje Ministra Finansija da se mogu svim učiteljima osnovnih škola u Sloveniji zbog nedovoljnog kredita »splatiti« prinadležnosti za nacrt privremeno na osnovu čl. 131 zak. o drž. rač. stop. — Savez Ljubljana.« Ujedno Vas molimo za dejstvo, da se u buduće prinadležnosti državnim službenicima bez obzira na struku na vreme doznače, kako bi se na ovaj način uklonilo uzbudjenje, koje se oseća zbog neisplate beriva za mart u učiteljskim krugovima. Naročito pak molimo, da se Glavni Savez stupanjem na snagu novog budžeta 1. aprila t. g. svima sredstvima stara u cilju blagovremene isplate prinadležnosti državnim službenicima kako za mesec april tako i za sve naredne mesece.»

Izjava.

V 40. št. »Uč. Tov.« z dne 19. aprila 1928 sem v poročilu zbora vseh predsednikov učiteljskih društev iz Slovenije — kot zapisnikar — navedel tudi zadevo Knaflič-Šijanec, kakor se je vršila na zboru predsednikov.

Izjavljam, da z gornjim poročilom nika kor nisem imel namena kakorkoli žaliti gospoda Radoslava Knafliča, s čemer je ta za deva kolegialno poravnana.

V Ljubljani, 13. marca 1929.

Vekoslav Mlekuž, l. r.

Kronika.

POLEMKA O URADNIŠKEM VPRAŠANJU V LJUBLJANSKIH DNEVNIKIH.

Dr. A. Gosar, bivši minister in narodni poslanec ter sedanjí član vrhovnega zakonodajnega sveta, je objavil v »Slovencu« članek o uradniškem vprašanju, ki je dvignil nemalo prahu med uradničtvom in tudi v javnosti. Odgovarjali so mu v »Slovencu« med drugimi Fr. Erjavec, g. Ivan Hribar, bivši pokr. nam., tov. Jože Tavželj, oglašili so se pa tudi ostali listi, t. j. »Jutro«, »Slov. Narod«, »Slov. List« itd.

Vsekakor je v interesu državnega uradništva, da je oprežno na straži in iz tega razloga je nujno potrebno, da se seznanji z bistvenimi idejami te polemike tudi učiteljsvo, ki je ni čitalo celotno v imenovanih listih. Treba pa je, da jih ohranimo za morebitne poznejše čase. Podajamo jih v temeljnih odstavkih:

Dr. A. Gosar (v »Slovencu«):

Uradniško vprašanje.

Gmotni in socialni položaj državnega uradništva se je tekom zadnjih deset, oziroma petnajst let bistveno izpremenil. K temu je — vsaj navidezno — največ pripomogla vojna s svojimi dalekosežnimi gospodarskimi posledicami. Vendar bi bilo napačno misliti, da se bodo državnemu uradničtvu še kdaj povrnil nekdani časi razmeroma dobrega splošnega blagostanja in družabnega ugleda.

Ne, to so »tempi passati« in čim prej se bodo državni uslužbenci s to mislijo popolnoma sprijaznili, tem prej bodo znova dosegli ono mero gmotnega blagostanja in tisti socialni položaj, ki jim tudi še danes po vsej pravici gre.

To treba imeti pred očmi, pa se nam celo uradniško vprašanje pokaže v popolnoma drugačni luči, kot smo ga bili dosedaj vajeni gledati. Če to pomislimo, potem bomo razumeli, zakaj je borba za vsakdanji kruh zanjela tudi stan državnih uradnikov, oziroma vobče državnih nameščencev.

V tej zvezi pa nam postane tudi takoj jasno, da je edini izhod iz sedanjega težkega položaja, težkega za uradništvo in za državo: otresti se nepotrebne sentimentalnosti ter zavreči tradicijo, ki si državnega uradnika ni mogla drugače predstavljati, kakor da je v službi absolutno stalen, da ima zagotovljeno popolno pokojnino, da uživa poseben socialen ugled itd. Vse to in kar je še bilo drugih takih prednosti uradniškega stanu, je namreč danes anahronizem. Danes velja načelo borbe za življenje in kruh. Zato pa mora tudi

★| Zahtevajte bloke za nabiranje naročnikov Mladinske Matice! |★

Franc Brinar, star 64 let. V torek ob 10. so ga v Gotovljah položili v grob. Blagopojni je bil odlični šolnik, ki ni samo dobro učil in vzgajal mladino, temveč je tudi od raslim vedno nudil prosvetno in gospodarsko vzpodbudo in pomoč. Ljudstvo, med katerim je služboval, ga bo ohranilo v hvaležnem in častnem spominu. V najboljšem spominu bo ostal tudi pri tovariših. Med učiteljskim je stal vedno v prvih vrstah. Nekrolog sledi. Prcostim našo sožalje!

— **Vinko Fakin.** V Šrbini na Krasu je umrl 4. t. m. po kratki, mučni bolezni, po vzročni po zastrupljenju krvi, učitelj Vinko Fakin, brat Antona, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Ljubljani. Rajnik je bil rojen 23. januarja 1891 v Šrbini. Študiral je na učiteljski v Kopru in Gorici, kjer je napravil zrelostni izpit leta 1910. Služboval je v Nabrežini, na Barki, v Lipi in končno v Šrbini na Krasu. S pričetkom svetovne vojne je moral na bojišče v Galicijo, pa je bil kmalu ujet in odpeljan v notranjost Rusije. Preživel je v Taškentu (Turkestan) in v Sibiriji več let ter se je vrnil po sklepu miru v domače kraje, ki jih je bila medtem zasleda Italija. Dasi je bilo službovanje, posebno od leta 1922, dalje vedno težje, ker je fašizem začel neizprosno, sistematično preganjati slovansko učiteljsko, vendar je po kojni vztrajal na svojem mestu. Vršil ni le svojega poklica vestno in pošteno, marveč je veliko storil za ljudsko prosveto tudi izven šole, saj je bil aktiven v narodnih društvih, dokler so obstajala. Ljubil je svoje ljudstvo in mu pomagal po svojih močeh, kjer je le mogel. V okraju, kjer je deloval, se je zelo zgodaj pokazalo odpadništvo. Bilo je tu nekaj demoralizatorjev, ki so za Judežve groše pritiskali na učiteljsko in dosegli, da se je najprej zasekalo vrzel v učiteljsko organizacijo. Večina se sicer ni uklonila iz koristolovstva, temveč radi terorja, a rajniki se ni ušel. Znan je bil širok okrog kot trden, odločen značaj, ki ga ne upognejo ne grožnje ne vabe. Prodanci niso imeli moči nad njim, zato je bil lanko pomlad odpuščen iz službe. Ker je imel skrbno upravljanje posestvom, se ni mogel ločiti od njega in je ostal na svojem ljubljenskem Krasu, ne oziraje se na negotovo prihodnost. Kolikortoliko neodvisen mož bi lahko še mnogo koristil v svojem rojstnem kraju in v predelu, kjer so sejalci ljulike kvarili naš zdravi živelj. Zali bog, mu je moč, ki je nad človeško, prepredila nadaljno delo na preizkušani zemlji. Kako je naše ljudstvo spoštovalo pokojnega, je dokazoval pogreb. 6. marca ob 3. popoldne se je zbrala v Šrbini ogromna množica od blizu in daleč, da spremi prerano umrlega na zadnji poti. Pogreb je danes morda edina prilika na Krasu, da se sme ljudstvo še sestati. Nad dvajset tovariših in tovarišev je prihitelo na pogreb, ki so se ga udeležili tudi šolski otroci pod vodstvom domačega učitelja. Domači cerkveni pevski zbor pa je pretresljivo zapel rajnkemu dvoje nagrobnih pesmi v jeziku, ki je sicer brezpraven, ki ga pa z zamenjavo potepati v tla. Nato je škrlinski župnik g. Possarelli imel pri odprtem grobu iskren, globoko občuten govor, s katerim je ganil vse navzoče. Tudi ta govor je bil v našem jeziku. Moramo to posebe poudariti, tako, kakor se je kaj sličnega posvajalo pri nas pred — osemdesetimi leti. Tri generacije so šle čez slovensko zemljo, z mogočno perotjo je preletel čas velika zgodovinska razdobja, a za našega človeka velja še vedno, kar je izgovoril Prešeren ob smrti Andreja Smoleta:

V zemlji domači ti truplo leži,
v zemlji slovenski, v predragi deželi,
katera zdaj grob ima komaj za nas.
Počivaj mirno, dragi, morda so ti prihranjene
preizkušnje in razočaranja!

— **Učiteljsko mariborske oblasti opozarjamo,** da se vrši občni zbor »Učit. doma« v torek, dne 19. t. m. v dečki meščanski šoli v Mariboru. Formelno je sklican na 9. uro, da se more začeti po pravilih vsaj ob 10. uri. Ker smo se izdatno približali uresničitvi ideje UD, zato je želeli, da je občni zbor po možnosti dobro obiskan. Zlasti učiteljska družba naj bi poslala svoje zastopnike.

— **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 26. aprila 1929 ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po običajni uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 20. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — **Ravnateljstvo izpraševalne komisije.**

— **Vsem članom učiteljskega društva za srez Murska Sobota.** Glasom sklepa odbora seje se kandidira za zastopnika v oče-njevalno komisijo tov. Gabrijele Franjo, šolski upravitelj v Murski Soboti in tov. Antauer Evgena, šolska upraviteljica na Tišini. Poziva se vse člane, da volijo gotovo enega izmed imenovanih.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in njim sorodne šole** se bodo vršili na državnem moškem učiteljskem v Mariboru od 2. maja t. l. dalje. Potrebne prošnje naj po predpisani uradni poti dospo v roke komisije vsaj do 20. aprila t. l. Posebnih vabil komisija ne bo razpošiljala. Kdor ne bi bil prepuščen k izpitu, bo obveščen potem njegovega šolskega upravitelja. — **Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole na državnem moškem učiteljskem v Mariboru.**

Šolski upravitelji in upraviteljice!

Kopiranje šolskih načrtov.

Opozarja se na tozadevni odlok ministrstva prosvete, glasom katerega je treba »šolskemu listu« priložiti načrte šole ter opozarjamo, da kopira še isti dan tudi po pošti poslane načrte po nizki ceni od Din 20— za 1 kvadratni meter **kopirnica „PAPIROL“** LJUBLJANA, Wolfova ulica 8.

— **Šolske kuhinje v pasivnih krajih.** Delo podmladka Rdečega križa dobiva vedno večji obseg. Gotovo najpomembnejše mesto v tem delu zavzema ustanavljanje otroških kuhinj v pasivnih krajih. Ustanova otroških kuhinj po šolah je povsem nova. Mladež bogatih vasi Mačve, Vojvodine, Banata in Srema ni bilo težko navdušiti za to akcijo in vzbuditi v sredi mladine usmiljenje napram siromašnim šolskim otrokom v pasivnih krajih Hercegovine, Boke, Sandžaka in Črne gore. Že leta 1923. so se pojavile posamezne šolske kuhinje, a za časa poplavl v letih 1925. in 1926. se je ta akcija še povečala in se od takrat vedno bolj širi. Nima pa ta akcija samo praktičnega pomena, nego tudi namen, vzbujati v malih otroških dobrosrčnost in darežljivost. Sedaj imamo že celo vrsto primerov te otroške solidarnosti in dobrosrčnosti. Gotovo najagilnejša je osnovna šola v bogati banatski vasi Debeljači, ki ima izvrstno izvedeno organizacijo podpiranja otrok v pasivnih krajih. Ni tedna, da bi se iz Debeljače ne poslal vsaj en zavoj s potrebščinami za pasivne kraje. Ta šola že tri leta vzdržuje šolske kuhinje v Unirinah, v Boki Kotorski, v Zabjaku, v Črni gori in v Bonaniču v Sandžaku. Osnovna šola v Sremskih Karlovcih je prav tako zelo delavna. Gimnazija v Šabcu je ena onih šol, ki so prve začele z ustanavljanjem šolskih kuhinj. Zelo so delavne nadalje beograjske osnovne šole in razni drugi šolski zavodi v državi.

— **Le mirno spite, ker ŽENSKA HVALA** raztaplja nesnago čez noč, zjutraj jo odpravi SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO.

— **Poglejte naš današnji oglas!**

— **Kopeli pri okrožnem uradu.** Prejeli smo slednje obvestilo: Da se posejanje kopalnih naprav Okrožnega urada za zavarovanje delavcev omogoči najširšim slojem, je uprava urada določila za obiskovalce čistilnih kopeli ob dopoldnevih od 8. do 12. ure v torkih, sredah in četrtnih izredno znižane cene, in sicer za kadne kopeli 8 Din in za pršne kopeli 4 Din. V navedeni ceni je že tudi vsoto perila in mila, ki ga dobi vsak obiskovalec pri blagajni kopališča. V popoldnevih ter ob petkih cel dan stane pršna kopel 7 Din, kadna pa 11-50 Din, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je cena za kadno kopel zvišana na 13-50 Din. Parno kopel in kopel v vročem zraku stane 11-50 Din. Odprta je za moške ob torkih in sobotah od 14. do 19. ure, za ženske ob sredah in petkih od 14. do 19. ure. Pristojbina za masazo znaša 5 Din. Prosimo Vas, da Vaše članstvo obvestite o znižanih cenah za navedene dopoldneve in da jih navajate k posetu kopališča v dopoldanskih urah. Onim, ki bi se nikakor ne mogli posluževati kopališča v času, ko veljajo znižane cene, lahko omogočite poset kopališča po nekoliko znižanih cenah na ta način, da nakupite v večjih množinah **abonentske bloke** po znižanih cenah ter žigosate posamezne vstopnice v bloku z Vašim društvenim žigom in jih oddajate Vašim članom, s čimer jim bo omogočeno, da se poslužujejo čistilnih kopeli po znatno znižanih cenah. S temi vstopnicami bi imeli Vaši člani pristop v čistilne kopeli ob torkih, sredah, četrtnih in petkih, medtem ko se jim ob sobotah in nedeljah ne more nuditi uporaba čistilnih kopeli z označenimi vstopnicami, ker je v teh dneh kopel s strani članov in privatnikov preveč obremenjena. Blok z 10 vstopnicami v pršno kopel stane 60 Din, blok z 10 vstopnicami v kadno kopel pa 95 Din, navno tako stane tudi blok z 10 vstopnicami za parno kopel in kopel v vročem zraku z uporabo prh in bazena 95 Din. Če se želite posluževati ugodnosti abonentskih vstopnic, blagovolite to sporočiti uradu ter označiti osebo, ki bo upravičena z od Vas podpisanim naročilnim listom nakupovati abonentske bloke.

— **Pot kulture.** Dopolni učiteljskih krogov: Med Slovenci smo državni nameščenci že od nekdaj najpoštenjevalnejši in najmarljivejši pospeševalci in iskrniki vsega kulturnega delovanja. Delamo pa na kulturnem polju povsod le za druge, a zase skoro nič ali prav malo. Tudi v slovu in v dramski umetnosti bi morali več delati za ugled in v korist svojega stanu. Naši vsakokratni krmiljarji so do zdaj izkoriščali svojo moč v našo škodo, toda mi ne izkoristimo svojih duševnih moči v svoj prid. Zakaj naši pisatelji nič ne pišejo iz našega življenja in neprestanega borenja za stanovski in življenjski obstoj? Zgodovina ne bo pisala o tem. Kar pa sami napišemo iz svo-

jega življenja v strokovnih in drugih listih, se navadno ne hrani in je le trenutnega pomena. Naše razmere bi se morale zrcaliti iz našega sodobnega slovstva. Napisale bi se lahko povesti in igre, kjer naj bi izvajali važne in glavne vloge v bojih za svoje in narodove pravice državni nameščenci. Stanovska zavednost in korist zahtevata, da vsi pripadniki našega stanu zvesto in požrtvovalno podpirajo z vsakokratnimi naročbami lastno književno prizadevanje. Po želji je največ gledaliških odrov v rokah naših zavednih in vsestransko delavnih učiteljev in drugih državnih nameščencev. Namesto da vedno igrajo vloge pripadnikov drugih stanov v korist drugim ljudem, naj bi včasih igrali tudi vloge iz svojega življenja v korist svojega stanu. S tem dejstvom se mora računati tudi pri gledaliških in poskrbeti moramo, da v bodočnosti včasih tam zaigrajo tudi kako našo igro po naši volji in v našo korist, mi pa hodimo tudi zana-prej po poti kulture, a pri tem bolj mislimo in delajmo tudi za svoj stan. Gradiva in večjih kulturnih delavcev se bo lahko dobilo, vprašanje založništva pa bo še treba rešiti na primeren in izvedljiv način.

F. R.

— **Cerkvene praznike** praznujejo šole neizpremenjeno kakor do sedaj, dokler ne bo z zakonom drugače odredeno. Vsa upraviteljsva pa opozarjamo, da se mora vršiti v torek, dne 26. marca na vsch šolah reden pouk.

— **Redka starost učitelja.** V Brestau v Nemčiji je umrl pred kratkim najstarejši učitelj na svetu Gustav Krause, ki je bil star 103 leta. Poučeval je do svojega 90. leta. Že s 60. letom bi moral biti upokojen, a je na ponovno prošnjo ostal v službi še 30 let, počeval je mladino polnih 70 let, a kljub temu je užival še 13 let zasluženega pokoja v svojem mirnem domu, kjer so ga obiskovali njegovi bivši učenci, ki jih je moral končno vendarle zapustiti in tokrat za vedno.

— **Ženski List.** Netom izašli martovski broj otmenje i kod naših dama omiljene revije »Ženskoga Lista« donosi novosti pro-ljetne mode, dječje haljine, moderno rublje, ručni rad itd. itd. Osobito su ukusni modeli u bojama. Zabavni dio osim novog Zagorskog romana, sadržaje jednu zanimivu novelu od engleske spisateljice Elisabeth Ivons Folsom, jednu humoresku od Frederic Boute-la, članke o kazalištu, društvenosti i raznim aktuelnim pitanjima. Važne su za svaku damu i domaćicu rubrike o odgoju djece, zdravstvu, kozmetici uredjenju doma, kućanstva, kuhinji itd. »Ženski List« izlazi jedamput na mjesec, pretplata na tri mjeseca stoji Din 45, na pol godine Din 90, na cijelu godinu Din 180. — Naručuje se kod Uprave »Ženskoga Lista« u Zagrebu, Samostanska ul. 2/L, pojedini broj dobije se u svim knjižarama i trafikama za Din 18.

— **Prijavljanje dnevničarjev radi zavarovanja pri O. U. Z. D.** Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je izdal sledeči odlok ministrstva financ, generalne direkcije državnega računovodstva: — Središnji urad za zavarovanje delavcev je poslal tej direkciji sledeče poročilo: Posamezni okrožni uradi za zavarovanje delavcev, se pritožujejo, da se državne oblasti ne držijo navodil Pravilnika o zavarovanju dnevničarjev, zaposlenih v državni službi na podlagi čl. 130. uradniškega zakona in so ugotovili sledeče težkoče v izvajanju: 1. Da se predpisane pristojbine večkrat ne ujemajo z izvršenimi prijavami in odjavami tako glede števila oseb in višine pristojbin. Večkrat se v uradih izgubijo prijavnice in tabele pristojbin. 2. Da nekateri uradi pošljejo uradu pristojbine v kumulativnem znesku brez označbe oseb in časa za katere se plača in na račun česa se plača. 3. Da neki uradi pošiljajo samo delavski del pristojbin, brez plačilnega spiska in državnine. 4. Da državni uradi ne ločijo dnevničarjev upokojencev od ostalih, a večkrat, da prijavljajo in pošiljajo pristojbine za dnevničarje skupno s pristojbinami za navadne delavce, za katere pravilnik ne velja in radi tega ni mogoče Okrožnemu uradu postaviti pravilno niti pristojbine za delavce. 5. Da neke finančne uprave, ki plačujejo pristojbine za dnevničarje raznih uradov, ne naznačujejo uradov, katerim dnevničarji pripadajo. 6. Da nekateri uradi ne vedo ali naj prijavijo ali ne prijavijo dnevničarje, ki so jim dodeljeni samo v službo. 7. Da sprememb dnevničarske nagrade večkrat ne javljajo Uradu za zavarovanje delavcev. Radi tega se naproša Generalno direkcijo državnega računovodstva, da ponovno opozori državne urade, naj se točno držijo predpisanih pravilnikov, in da pravočasno in s popolnoma pravilnim spiskom pošljejo odbitke dnevničarjev in prispevek države Okrožnim uradom, da bi se izognilo navedenim težkočam v izvajanju istega. — Direkcija dostavlja gornje s prošnjo, da se o istem obvestijo vsi področni uradi z ukazom, da se striktno držijo pravilnika o zavarovanju dnevničarjev D. R. br. 23.253 z dne 22. februarja 1928. »Službene Novine« št. 46-XII. z dne 28. decembra 1928. I. — Istočasno naglašja Direkcija, da kontraktualni uradniki nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, niso oproščeni obvez zavarovanja v smislu § 7. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, marveč veljajo tudi zanje predpisi tega zakona v celoti z dopolnili pom. pravilnika o izvrševanju zavarovanja dnevničarjev, če to ni drugače predvideno v pogodbi med državo in dotičnim kontraktualnim uradnikom uslužbencem. Ravno tako je treba opozoriti področne urade, ki prijavljajo dnevničarje, kontraktualne uradnike itd. pri-

stojnemu Uradu v zavarovanje na čl. 3. Pravilnika, da v rubriki »Vrsta zaposlenja« navedejo delo, ki ga oseba vrši, n. pr. dnevničar uradnik, dnevničar služitelj, dnevničar kurjač itd. — Uslužbenci, ki niso nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, se ne morejo okoristiti z pom. Pravilnikom in veljajo zanje splošni predpisi Zakona o zavarovanju delavcev.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ŽIKA«, ki je zakonito zavarovano.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

— **Zveza drž. nameščencev za Slovenijo** v Ljubljani je urgirala izplačilo učiteljskih plač. Zveza drž. nam. je odposlala sledeči dopis: Broj 322/29. Ljubljana, dne 11. marta 1929. god. Glavnemu Savezu državnih činovnika i ostalih službenika v Beogradu. Čast nam je izvestiti Vas, da smo zajedno odposlali ovu depesu: »Doktor Djordjević — Beograd, Državno računovodstvo. Molimo Upravu Glavnog Saveza da izdejstvuje ovlašćenje Ministra Finansija da se mogu svim učiteljima osnovnih škola u Sloveniji zbog nedovoljnog kredita »splatiti« prinadležnosti za nacrt privremeno na osnovu čl. 131 zak. o drž. rač. stop. — Savez Ljubljana.« Ujedno Vas molimo za dejstvo, da se u buduće prinadležnosti državnim službenicima bez obzira na struku na vreme doznače, kako bi se na ovaj način uklonilo uzbudjenje, koje se oseća zbog neisplate beriva za mart u učiteljskim krugovima. Naročito pak molimo, da se Glavni Savez stupanjem na snagu novog budžeta 1. aprila t. g. svima sredstvima stara u cilju blagovremene isplate prinadležnosti državnim službenicima kako za mesec april tako i za sve naredne mesece.»

Izjava.

V 40. št. »Uč. Tov.« z dne 19. aprila 1928 sem v poročilu zbora vseh predsednikov učiteljskih društev iz Slovenije — kot zapisnikar — navedel tudi zadevo Knaflič-Šijanec, kakor se je vršila na zboru predsednikov.

Izjavljam, da z gornjim poročilom nikakor nisem imel namena kakorkoli žaliti gospoda Radoslava Knafliča, s čemer je ta za deva kolegialno poravnana.

V Ljubljani, 13. marca 1929.

Vekoslav Mlekuž, l. r.

Kronika.

POLEMKA O URADNISKEM VPRAŠANJU V LJUBLJANSKIH DNEVNIKIH.

Dr. A. Gosar, bivši minister in narodni poslanec ter sedanjí član vrhovnega zakonodajnega sveta, je objavil v »Slovencu« članek o uradniškem vprašanju, ki je dvignil nemalo prahu med uradničtvom in tudi v javnosti. Odgovarjali so mu v »Slovencu« med drugimi Fr. Erjavec, g. Ivan Hribar, bivši pokr. nam., tov. Jože Tavželj, oglašili so se pa tudi ostali listi, t. j. »Jutro«, »Slov. Narod«, »Slov. List« itd.

Vsekakor je v interesu državnega uradništva, da je oprežno na straži in iz tega razloga je nujno potrebno, da se seznanj z bistvenimi idejami te polemike tudi učiteljsvo, ki je ni čitalo celotno v imenovanih listih. Treba pa je, da jih ohranimo za morebitne poznejše čase. Podajamo jih v temeljnih odstavkih:

Dr. A. Gosar (v »Slovencu«):

Uradniško vprašanje.

Gmotni in socialni položaj državnega uradništva se je tekom zadnjih deset, oziroma petnajst let bistveno izpremenil. K temu je — vsaj navidezno — največ pripomogla vojna s svojimi dalekosežnimi gospodarskimi posledicami. Vendar bi bilo napačno misliti, da se bodo državnemu uradničtvu še kdaj povrnil nekdajni časi razmeroma dobrega splošnega blagostanja in družabnega ugleda.

Ne, to so »tempi passati« in čim prej se bodo državni uslužbenci s to mislijo popolnoma sprijaznili, tem prej bodo znova dosegli ono mero gmotnega blagostanja in tisti socialni položaj, ki jim tudi še danes po vsej pravici gre.

To treba imeti pred očmi, pa se nam celo uradniško vprašanje pokaže v popolnoma drugačni luči, kot smo ga bili dosedaj vajeni gledati. Če to pomislimo, potem bomo razumeli, zakaj je borba za vsakdanji kruh zanjela tudi stan državnih uradnikov, oziroma vobče državnih nameščencev.

V tej zvezi pa nam postane tudi takoj jasno, da je edini izhod iz sedanjega težkega položaja, težkega za uradništvo in za državo: otresti se nepotrebne sentimentalnosti ter zavreči tradicijo, ki si državnega uradnika ni mogla drugače predstavljati, kakor da je v službi absolutno stalen, da ima zagotovljeno popolno pokojnino, da uživa poseben socialen ugled itd. Vse to in kar je še bilo drugih takih prednosti uradniškega stanu, je namreč danes anahronizem. Danes velja načelo borbe za življenje in kruh. Zato pa mora tudi

★| Zahtevajte bloke za nabiranje naročnikov Mladinske Matice! |★

Franc Brinar, star 64 let. V torek ob 10. so ga v Gotovljah položili v grob. Blagopojni je bil odlični šolnik, ki ni samo dobro učil in vzgajal mladino, temveč je tudi od raslim vedno nudil prosvetno in gospodarsko vzpodbudo in pomoč. Ljudstvo, med katerim je služboval, ga bo ohranilo v hvaležnem in častnem spominu. V najboljšem spominu bo ostal tudi pri tovariših. Med učitelstvom je stal vedno v prvih vrstah. Nekrolog sledi. Prcostalim naše sožalje!

— **Vinko Fakin.** V Šrbini na Krasu je umrl 4. t. m. po kratki, mučni bolezni, po vzročni po zastrupljenju krvi, učitelj Vinko Fakin, brat Antona, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Ljubljani. Rajnik je bil rojen 23. januarja 1891 v Šrbini. Študiral je na učiteljski v Kopru in Gorici, kjer je napravil zrelostni izpit leta 1910. Služboval je v Nabrežini, na Barki, v Lipi in končno v Šrbini na Krasu. S pričetkom svetovne vojne je moral na bojišče v Galicijo, pa je bil kmalu ujet in odpeljan v notranjost Rusije. Preživel je v Taškentu (Turkestan) in v Sibiriji več let ter se je vrnil po sklepu miru v domače kraje, ki jih je bila medtem zasleda Italija. Dasi je bilo službovanje, posebno od leta 1922, dalje vedno težje, ker je fašizem začel neizprosno, sistematično preganjati slovansko učitelstvo, vendar je pokojni vztrajal na svojem mestu. Vršil ni le svojega poklica vestno in pošteno, marveč je veliko storil za ljudsko prosveto tudi izven šole, saj je bil aktiven v narodnih društvih, dokler so obstajala. Ljubil je svoje ljudstvo in mu pomagal po svojih močeh, kjer je le mogel. V okraju, kjer je deloval, se je zelo zgodaj pokazalo odpadništvo. Bilo je tu nekaj demoralizatorjev, ki so za Judežve groše pritiskali na učitelstvo in dosegli, da se je najprej zasekalo vrzel v učiteljsko organizacijo. Večina se sicer ni uklonila iz koristolovstva, temveč radi terorja, a rajniki se ni ušel. Znan je bil širok okrog kot trden, odločen značaj, ki ga ne upognejo ne grožnje ne vabe. Prodanci niso imeli moči nad njim, zato je bil lanko pomlad odpuščen iz službe. Ker je imel skrbno upravljano posestvo, se ni mogel ločiti od njega in je ostal na svojem ljubljenskem Krasu, ne oziraje se na negotovo prihodnost. Kolikortoliko neodvisen mož bi lahko še mnogo koristil v svojem rojstnem kraju in v predelu, kjer so sejalci ljulike kvarili naš zdravi živelj. Žalibog, mu je moč, ki je nad človeško, prepredila nadaljno delo na preizkušani zemlji. Kako je naše ljudstvo spoštovalo pokojnega, je dokazoval pogreb. 6. marca ob 3. popoldne se je zbrala v Šrbini ogromna množica od blizu in daleč, da spremi prerano umrlega na zadnji poti. Pogreb je danes morda edina prilika na Krasu, da se sme ljudstvo še sestati. Nad dvajset tovariših in tovarišev je prihitelo na pogreb, ki so se ga udeležili tudi šolski otroci pod vodstvom domačega učitelja. Domači cerkveni pevski zbor pa je pretresljivo zapel rajnkemu dvoje nagrobnih pesmi v jeziku, ki je sicer brezpraven, ki ga pa z zamenjavo potepati v tla. Nato je škrlbinski župnik g. Possarelli imel pri odprtem grobu iskren, globoko občuten govor, s katerim je ganil vse navzoče. Tudi ta govor je bil v našem jeziku. Moramo to posebe poudariti, tako, kakor se je kaj sličnega posvajalo pri nas pred osemdesetimi leti. Tri generacije so šle čez slovensko zemljo, z mogočno perotjo je preletel čas velika zgodovinska razdobja, a za našega človeka velja še vedno, kar je izgovoril Prešeren ob smrti Andreja Smoleta:

V zemlji domači ti truplo leži,
v zemlji slovenski, v predragi deželi,
katera zdaj grob ima komaj za nas.
Počivaj mirno, dragi, morda so ti prihranjene
preizkušnje in razočaranja!

— **Učiteljsko mariborsko oblasno opozarjamo,** da se vrši občni zbor »Učit. doma« v torek, dne 19. t. m. v deški meščanski šoli v Mariboru. Formelno je sklican na 9. uro, da se more začeti po pravilih vsaj ob 10. uri. Ker smo se izdatno približali uresničitvi ideje UD, zato je želeli, da je občni zbor po možnosti dobro obiskan. Zlasti učiteljska družba naj bi poslala svoje zastopnike.

— **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 26. aprila 1929 ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za pri-pust k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po običajni uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 20. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna va-bila k izpitu se ne bodo pošiljala. — **Ravnateljstvo izpraševalne komisije.**

— **Vsem članom učiteljskega društva za srez Murska Sobota.** Glasom sklepa odboro-ve seje se kandidira za zastopnika v oče-njevalno komisijo tov. Gabrijele Franjo, šolski upravitelj v Murski Soboti in tov. Antauer Evgena, šolska upraviteljica na Ti-šini. Poziva se vse člane, da volijo gotovo enega izmed imenovanih.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in njim sorodne šole** se bodo vršili na držav-nem moškem učiteljskem v Mariboru od 2. maja t. l. dalje. Potrebne prošnje naj po pre-dpisani uradni poti dospo v roke komisije vsaj do 20. aprila t. l. Posebnih vabil komi-sija ne bo razpošiljala. Kdor ne bi bil prepu-ščen k izpitu, bo obveščen potem njegovega šolskega upravitelja. — **Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole na državnem moškem učiteljskem v Ma-riboru.**

Šolski upravitelji in upraviteljice!

Kopiranje šolskih načrtov.

Opozarja se na tozadevni odlok ministrstva prosvete, glasom ka-terega je treba »šolskemu listu« priložiti načrte šole ter opozarjamo, da kopira še isti dan tudi po pošti poslane načrte po nizki ceni od Din 20.— za 1 kvadratni meter **kopirnica „PAPIROL“** LJUBLJANA, Wolfova ulica 8.

— **Šolske kuhinje v pasivnih krajih.** Delo podmladka Rdečega križa dobiva vedno večji obseg. Gotovo najpomembnejše mesto v tem delu zavzema ustanavljanje otroških kuhinj v pasivnih krajih. Ustano-va otroških kuhinj po šolah je povsem nova. Mladež bogatih vasi Mačve, Vojvodine, Ba-nata in Srema ni bilo težko navdušiti za to akcijo in vzbuditi v sredi mladine usmilje-nje napram siromašnim šolskim otrokom v pasivnih krajih Hercegovine, Boke, Sand-žaka in Črne gore. Že leta 1923. so se po-javile posamezne šolske kuhinje, a za časa poplavl v letih 1925. in 1926. se je ta akcija še povečala in se od takrat vedno bolj širi. Nima pa ta akcija samo praktičnega pome-na, nego tudi namen, vzbujati v malih otro-kih dobrosočnost in darežljivost. Sedaj imamo že celo vrsto primerov te otroške solidarnosti in dobrosočnosti. Gotovo naj-agnilnejša je osnovna šola v bogati banatski vasi Debeljači, ki ima izvrstno izvedeno or-ganizacijo podpiranja otrok v pasivnih kra-jih. Ni tedna, da bi se iz Debeljače ne po-slal vsaj en zavoj s potrebščinami za pasiv-ne kraje. Ta šola že tri čela leta vzdržuje šolske kuhinje v Unirinah, v Boki Kotorski, v Zabjaku, v Črni gori in v Bonaniču v Sandžaku. Osnovna šola v Sremskih Kar-lovcih je prav tako zelo delavna. Gimnazija v Šabcu je ena onih šol, ki so prve začele z ustanavljanjem šolskih kuhinj. Zelo so delavne nadalje beograjske osnovne šole in razni drugi šolski zavodi v državi.

Le mirno spite, ker ZENSKA HVALA raztaplja nesnago čez noč, zjutraj jo odpravi SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO.

— Poglejte naš današnji oglas!

— **Kopeli pri okrožnem uradu.** Prejeli smo slednje obvestilo: Da se posejanje ko-palnih naprav Okrožnega urada za zavaro-vanje delavcev omogoči najširšim slojem, je uprava urada določila za obiskovalce čistil-nih kopeli ob dopoldnevih od 8. do 12. ure v torkih, sredo in četrtek izredno znižane cene, in sicer za kadne kopeli 8 Din in za pršne kopeli 4 Din. V navedeni ceni je že tudi vsoto perilo in milo, ki ga dobi vsak obiskovalec pri blagajni kopališča. V popo-ldnevih ter ob petkih cel dan stane pršna kopel 7 Din, kadna pa 11-50 Din, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je cena za kadno kopel zvišana na 13-50 Din. Parno kopel in kopel v vročem zraku stane 11-50 Din. Od-prta je za moške ob torkih in sobotah od 14. do 19. ure, za ženske ob sredo in petkih od 14. do 19. ure. Pristojbina za masazo znaša 5 Din. Prosim Vas, da Vaše članstvo obve-stite o znižanih cenah za navedene dopol-dneve in da jih navajate k posetu kopališča v dopoldanskih urah. Onim, ki bi se nikakor ne mogli posluževati kopališča v času, ko veljajo znižane cene, lahko omogočite poset kopališča po nekoliko znižanih cenah na ta način, da nakupite v večjih množinah **abonentske bloke** po znižanih cenah ter zigosate posamezne vstopnice v bloku z Vašim dru-štvenim žigom in jih oddajate Vašim članom, s čimer jim bo omogočeno, da se poslužu-jejo čistilnih kopeli po znatno znižanih cenah. S temi vstopnicami bi imeli Vaši člani pristop v čistilne kopeli ob torkih, sredo, četrtek in petkih, medtem ko se jim ob so-botah in nedeljah ne more nuditi uporaba čistilnih kopeli z označenimi vstopnicami, ker je v teh dneh kopel s strani članov in privatnikov preveč obremenjena. Blok z 10. vstopnicami v pršno kopel stane 60 Din, blok z 10. vstopnicami v kadno kopel pa 95 Din, navno tako stane tudi blok z 10. vstopnicami za parno kopel in kopel v vro-čem zraku z uporabo prh in bazena 95 Din. Če se želite posluževati ugodnosti abonent-skih vstopnic, blagovolite to sporočiti uradu ter označiti osebo, ki bo upravičena z od Vas podpisanim naročilnim listom nakupo-vati abonentske bloke.

— **Pot kulture.** Dopolni učiteljskih kro-gov: Med Slovenci smo državni nameščenci že od nekdaj najpoštenjše in najmar-ljivejši pospeševalci in iskrniki vsega kulturnega delovanja. Delamo pa na kultur-nem polju povsod le za druge, a zase skoro nič ali prav malo. Tudi v slovu in v dra-matski umetnosti bi morali več delati za ugled in v korist svojega stanu. Naši vsa-kokratni krmiljarji so do zdaj izkoriščali svojo moč v našo škodo, toda mi ne izkori-stimo svojih duševnih moči v svoj prid. Za-kaj naši pisatelji nič ne pišejo iz našega življenja in neprestanega borenja za stanov-ski in življenjski obstoj? Zgodovina ne bo pisala o tem. Kar pa sami napišemo iz svo-

jega življenja v strokovnih in drugih listih, se navadno ne hrani in je le trenutnega po-mena. Naše razmere bi se morale zrcaliti iz našega sodobnega slovstva. Napisale bi se lahko povesti in igre, kjer naj bi izvajali važne in glavne vloge v bojih za svoje in narodove pravice državni nameščenci. Sta-novska zavednost in korist zahtevata, da vsi pripadniki našega stanu zvesto in pošt-vovalno podpirajo z vsakokratnimi naroč-bami lastno književno prizadevanje. Po de-želi je največ gledaliških odrov v rokah naših zavednih in vsestransko delavnih učiteljev in drugih državnih nameščencev. Na-mesto da vedno igrajo vloge pripadnikov drugih stanov v korist drugim ljudem, naj bi včasih igrali tudi vloge iz svojega življe-nja v korist svojega stanu. S tem dejstvom se mora računati tudi pri gledaliških in po-skrbeti moramo, da v bodočnosti včasih tam zaigrajo tudi kako našo igro po naši volji in v našo korist, mi pa hodimo tudi zana-prej po poti kulture, a pri tem bolj mislimo in delajmo tudi za svoj stan. Gradiva in večjih kulturnih delavcev se bo lahko do-bilo, vprašanje založništva pa bo še treba rešiti na primeren in izvedljiv način.

F. R.

— **Cerkvene praznike** praznujejo šole ne-izpremenjeno kakor do sedaj, dokler ne bo z zakonom drugače odredeno. Vsa upravitel-stva pa opozarjamo, da se mora vršiti v to-rek, dne 26. marca na vsch šolah reden pouk.

— **Redka starost učitelja.** V Brestau v Nemčiji je umrl pred kratkim najstarejši učitelj na svetu Gustav Krause, ki je bil star 103 leta. Poučeval je do svojega 90. leta. Že s 60. letom bi moral biti upokojen, a je na ponovno prošnjo ostal v službi še 30 let, po-učeval je mladino polnih 70 let, a kljub temu je užival še 13 let zasluženega pokoja v svo-jem mirnem domu, kjer so ga obiskovali nje-govi bivši učenci, ki jih je moral končno vendarle zapustiti in tokrat za vedno.

— **Ženski List.** Netom izašli martov-ski broj otmenje i kod naših dama omiljene revije »Ženskoga Lista« donosi novosti pro-ljetne mode, dječje haljine, moderno rublje, ručni rad itd. itd. Osobito su ukusni modeli u bojama. Zabavni dio osim novog Zagor-kinog romana, sadržaje jednu zanimivu no-velu od engleske spisateljice Elisabeth Ivons Folsom, jednu humoresku od Frederic Boute-la, članke o kazalištu, društvenosti i raznim aktuelnim pitanjima. Važne su za svaku da-mu i domaćicu rubrike o odgoju djece, zdravstvu, kozmetici uredjenju doma, ku-ćanstva, kuhinji itd. »Ženski List« izlazi jedamput na mjesec, pretplata na tri mje-seca stoji Din 45, na pol godine Din 90, na cijelu godinu Din 180. — Naručuje se kod Uprave »Ženskoga Lista« u Zagrebu, Samo-stanska ul. 2/L, pojedini broj dobije se u svim knjižarama i trafikama za Din 18.

— **Prijavljanje dnevničarjev radi zava-rovanja pri O. U. Z. D.** Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je izdal sledeči odlok mi-nistrstva financ, generalne direktcije držav-nega računovodstva: — Središnji urad za za-varovanje delavcev je poslal tej direktiji sle-deče poročilo: Posamezni okrožni uradi za zavarovanje delavcev, se pritožujejo, da se državne oblasti ne držijo navodil Pravilnika o zavarovanju dnevničarjev, zaposlenih v dr-žavni službi na podlagi čl. 130. uradniškega zakona in so ugotovili sledeče težkoče v iz-vajanju: 1. Da se predpisane pristojbine večkrat ne ujemajo z izvršnimi prijavitelji in odjavami tako glede števila oseb in višine pristojbin. Večkrat se v uradih izgubijo pri-javnice in tabele pristojbin. 2. Da nekateri uradi pošljejo uradu pristojbine v kumula-tivnem znesku brez označbe oseb in časa za katere se plača in na račun česa se plača. 3. Da neki uradi pošiljajo samo delavski del pristojbin, brez plačilnega spiska in držav-nine. 4. Da državni uradi ne ločijo dnevni-čarjev upokojencev od ostalih, a večkrat, da prijavljajo in pošiljajo pristojbine za dnev-ničarje skupno s pristojbinami za navadne delavce, za katere pravilnik ne velja in radi tega ni mogoče Okrožnemu uradu postaviti pravilno niti pristojbine za delavce. 5. Da neke finančne uprave, ki plačujejo pristoj-bine za dnevničarje raznih uradov, ne nazna-čujejo uradov, katerim dnevničarji pripada-jo. 6. Da nekateri uradi ne vedo ali naj pri-javijo ali ne prijavijo dnevničarje, ki so jim dodeljeni samo v službo. 7. Da sprememb dnevničarske nagrade večkrat ne javljajo Uradu za zavarovanje delavcev. Radi tega se naproša Generalno direktcijo držav-nega računovodstva, da ponovno opozori dr-žavne urade, naj se točno držijo predpisanih pravilnikov, in da pravočasno in s popolno-ma pravilnim spiskom pošljejo odbitke dnev-ničarjev in prispevek države Okrožnim ura-dom, da bi se izognilo navedenim težkočam v izvajanju istega. — Direktcija dostavlja gornje s prošnjo, da se o istem obvestijo vsi področni uradi z ukazom, da se striktno držijo pravilnika o zavarovanju dnevničarjev D. R. br. 23.253 z dne 22. februarja 1928. »Službene Novine« št. 46-XII. z dne 28. de-cembra 1928. I. — Istočasno naglašja Direk-cija, da kontraktualni uradniki nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, niso oproščeni obveze zavarovanja v smislu § 7. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. ma-ja 1922, marveč veljajo tudi zanje predpis tega zakona v celoti z dopolnili pom. pra-vilnika o izvrševanju zavarovanja dnevničar-jev, če to ni drugače predvideno v pogodbi med državo in dotičnim kontraktualnim ura-dnikom uslužbencem. Ravno tako je treba opozoriti področne urade, ki prijavljajo dnevničarje, kontraktualne uradnike itd. pri-

stojnemu Uradu v zavarovanje na čl. 3. Pra-vilnika, da v rubriki »Vrsta zaposlenja« na-vedejo delo, ki ga oseba vrši, n. pr. dnevni-čar uradnik, dnevničar služitelj, dnevničar kurjač itd. — Uslužbenci, ki niso nastavljeni na podlagi čl. 130. uradniškega zakona, se ne morejo okoristiti z pom. Pravilnikom in ve-ljajo zanje splošni predpisi Zakona o zava-rovanju delavcev.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ŽIKA«, ki je zakonito zavarovano.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

— **Zveza drž. nameščencev za Slovenijo** v Ljubljani je urgirala izplačilo učiteljskih plač. Zveza drž. nam. je odposlala sledeči dopis: Broj 322/29. Ljubljana, dne 11. marta 1929. god. Glavnemu Savezu državnih činov-nika i ostalih službenika v Beogradu. Čast nam je izvestiti Vas, da smo zajedno odpo-slali ovu depesu: »Doktor Djordjević — Be-grad, Državno računovodstvo. Molimo Upra-vu Glavnog Saveza da izdejstvuje ovlašćenje Ministra Finansija da se mogu svim učite-ljima osnovnih škola u Sloveniji zbog nedo-voljnog kredita »splatiti« prinadležnosti za nacrt privremeno na osnovu čl. 131 zak. o drž. rač. stop. — Savez Ljubljana.« Ujedno Vas molimo za dejstvo, da se u buduće pri-nadležnosti državnim službenicima bez ob-zira na struku na vreme doznače, kako bi se na ovaj način uklonilo uzbudjenje, koje se oseća zbog neisplate beriva za mart u učiteljskim krugovima. Naročito pak molimo, da se Glavni Savez stupanjem na snagu no-vog budžeta 1. aprila t. g. svima sredstvima stara u cilju blagovremene isplate prinad-ležnosti državnim službenicima kako za me-sec april tako i za sve naredne mesece.«

Izjava.

V 40. št. »Uč. Tov.« z dne 19. aprila 1928 sem v poročilu zbora vseh predsednikov učiteljskih društev iz Slovenije — kot zapisni-kar — navedel tudi zadevo Knaflič-Šijanec, kakor se je vršila na zboru predsednikov.

Izjavljam, da z gornjim poročilom nika-kor nisem imel namena kakorkoli žaliti go-spoda Radoslava Knafliča, s čemer je ta za-deva kolegialno poravnana.

V Ljubljani, 13. marca 1929.

Vekoslav Mlekuž, l. r.

Kronika.

POLEMKA O URADNIškEM VPRAŠA-NJU V LJUBLJANSKIH DNEVNIKIH.

Dr. A. Gosar, bivši minister in narodni poslanec ter sedanjí član vrhovnega zakonodajnega sveta, je objavil v »Slovencu« članek o uradniškem vprašanju, ki je dvignil nemalo prahu med uradničtvom in tudi v javnosti. Odgovarjali so mu v »Slovencu« med dru-gimi Fr. Erjavec, g. Ivan Hribar, bivši pokr.nam., tov. Jože Tavželj, oglašili so se pa tudi ostali listi, t. j. »Jutro«, »Slov. Narod«, »Slov. List« itd.

Vsekakor je v interesu državnega urad-ništva, da je oprežno na straži in iz tega razloga je nujno potrebno, da se seznaní z bistvenimi idejami te polemike tudi učitelj-stvo, ki je ni čitalo celotno v imenovanih li-stih. Treba pa je, da jih ohranimo za more-bitne poznejše čase. Podajamo jih v temelj-nih odstavkih:

Dr. A. Gosar (v »Slovencu«):

Uradniško vprašanje.

Gmotni in socialni položaj državnega uradništva se je tekom zadnjih deset, oziro-ma petnajst let bistveno izpremenil. K temu je — vsaj navidezno — največ pripomogla vojna s svojimi dalekosežnimi gospodarskimi posledicami. Vendar bi bilo napačno misliti, da se bodo državnemu uradništvu še kdaj povrnil nekdajni časi razmeroma dobrega splošnega blagostanja in družabnega ugleda.

Ne, to so »tempi passati« in čim prej se bodo državni uslužbenci s to mislijo popol-noma sprijaznili, tem prej bodo znova do-segli ono mero gmotnega blagostanja in tisti socialni položaj, ki jim tudi še danes po vsej pravici gre.

To treba imeti pred očmi, pa se nam celo uradniško vprašanje pokaže v popolnoma drugačni luči, kot smo ga bili dosedaj vajent gledati. Če to pomislimo, potem bomo raz-umeli, zakaj je borba za vsakdanji kruh za-jela tudi stan državnih uradnikov, oziroma vobče državnih nameščencev.

V tej zvezi pa nam postane tudi takoj jasno, da je edini izhod iz sedanjega težkega položaja, težkega za uradništvo in za državo: otresti se nepotrebne sentimentalnosti ter za-vreči tradicijo, ki si državnega uradnika ni mogla drugače predstavljati, kakor da je v službi absolutno stalen, da ima zagotovljeno popolno pokojnino, da uživa poseben socialen ugled itd. Vse to in kar je še bilo drugih takih prednosti uradniškega stanu, je namreč danes anahronizem. Danes velja načelo bor-be za življenje in kruh. Zato pa mora tudi

★| Zahtevajte bloke za nabiranje naročnikov Mladinske Matice! |★

državni uradnik imeti čim več sposobnosti, prilike in možnosti, da se v tej tekmi uveljavljuje.

Prvo, kar iz tega sledi, je, da je treba premostiti prepad, ki je dosedaj ločil državno uradništvo od samoupravnega in zasebnega. To se pravi: tudi državni uradnik imej prosto pot, da si v svobodnem tekmovanju poišče tako mesto, kjer bo mogel kar najbolj uspešno uporabiti svoje znanje in sposobnosti.

Zato je moja stara misel, naj bi se za državno uradništvo uvedlo slično pokojniško zavarovanje, kot velja pri nas v Sloveniji že danes za privatne nameščence. Seveda bi bilo treba to zavarovanje še izpopolniti in izboljšati. Možno je tudi, da bi imeli državni uslužbenci svoje zavarovanje. To je postranskega pomena; glavno je: zavarovanje in možnost prehoda k zavarovanju zasebnih nameščencev. To bi namreč tvorilo tisti most, med državnimi in samoupravnimi in zasebnimi uradniki, ki sem ga pravkar omenil.

Če bi se to izvedlo, potem bi si uradnik n. pr. tudi po desetih letih lahko prebral mesto. V tem primeru bi enostavno nesel seboj vsa odslužena leta, ki bi se mu v novi službi avtomatično nadaljevala. Prav tako pa bi se tudi država lahko vsak čas brez krutosti znebila nepotrebnega ali slabega uradništva. S tem bi prenehalo obnoven tudi tu tisto nesrečno štetje in priznavanje let v državni službi, ki stane našo državo na stotine milijonov in ki je glavni vzrok, zaradi katerega morajo aktivni uslužbenci stradati.

Možnost izgubiti službo — ta možnost bi bila v našem slučaju kajpak realnejša nego je danes. — bi uradnike silila, da bi vestno vršili svojo službo. Na drugi strani pa bi večja mobilnost državnega uradništva brez dvoma pripomogla k temu, da bi se plače v državni službi vsaj približno zenačile z onimi v samoupravnih in zasebnih službah.

S tem seveda nočem reči, da v državni službi vobče ne bi bilo treba nikake uradniške stalnosti. Ne. Primerna stalnost uradništva je v interesu službe brez dvoma potrebna. To velja predvsem, kolikor gre za vodilno uradništvo. Poleg tega je treba uradništvu zagotoviti primerno stalnost tudi iz socialnih ozirov. To velja prav posebno za tiste, ki se morajo v državni službi specializirati v kaki taki stroki, da tega svojega znanja ne bi mogli primerno izkoristiti v nobeni nedržavni službi. Tu sem spadajo n. pr. učitelji, profesorji, železniški in poštni uslužbenci. (Pri sodnikih se združujeta v tem pogledu obe okolnosti: interes službe pa tudi socialni ozir.) Gotovo pa je, da ta stalnost ne bi mogla biti tako, skoro bi lahko rekli absolutna, kot je bila nekdanj. Sicer pa to tudi ne bi bilo nič več potrebno. Če bi se uradniška služba organizirala, kakor sem tu naznačil, potem bi — zlasti pri uradništvu upravnih strok, ki nas tu v prvi vrsti zanima — popolnoma zadostovalo, če bi uradnik postal stalen šele po daljšem, pa bodisi tudi šele desetletnem službovanju. V resnici bi namreč kljub nestalnosti prehljal iz državne službe drugam in obratno le razmeroma neznamen del uradništva. Večina bi ostajala trajno na svojem mestu, kakor ostaja ne le v samoupravnih, marveč tudi v zasebnih službah.

Eno kajpak je jasno: Po tej reformi bi državni uradnik postal povsem vsakdanji človek brez kakršnihkoli prednosti. Če bi hotel obdržati službo ter napredovati, bi moral uporabiti vse svoje sposobnosti ter pridno in vestno delati. Zakaj samo štetje in nabliranje let bi mu nič ne koristilo. Na drugi strani pa bi gotovo imel vsaj to, da bi lahko od svojega dela kolikor toliko primerno živel. (Dalje prihodnjič.)

Občni zbor Pedagoške centrale v Mariboru.

Vršil se je dne 10. februarja predpoldne na deški meščanski šoli v Mariboru. Udeležba je bila — menda radi slabega vremena — precej slaba.

1. Poročila odbornikov: Sej je bilo 5, sestankov 11. Uredništvo »Popotnika« je bilo poverjeno 3 članom P. C., istotako so prišli v odbor Slov. Šolske Matice 4 člani P. C.; ker je s tem P. C. dobila vpliv na pedagoško literaturo, je postal brezpredmeten sklep zadnje seje širjega odbora, da naj P. C. začne z izdajanjem lastnih publikacij. Da bi pospešili razvoj nove šole pri nas, organizira P. C. obiske inozemskih modernih šol; v ta namen je stopila v stike z Dunajem, Berlinom in Hamburgom. Po sklepu širjega odbora naj P. C. izdela moderen učni načrt; to pa je v zvezi z razvojem poskusnih šol, oziroma razredov pri nas, ker mora učni načrt temeljiti na izkustvih; zato prihaja zadeva v poštev za sedaj samo za elementarni razred, kjer je že tudi precej dozorla. Izdali smo provizorične individualne popisnice, ki jih sedaj preizkuša gg. Vranc in Doberšek; definitivne popisnice za splošno uvedbo se morejo izdati šele po temeljiti preizkušnji. V knjižnici se snuje nov oddelček: arhiv za celotno slovensko vzgojno literaturo, tudi šolske knjige. O priliki lanskega kongresa učiteljskega osnovnih šol v Mariboru je priredila P. C. razstavo modernih inozemskih šolskih knjig in pedagoško-psihološke literature. — Prejemkov je bilo 15.907,45 Din (članarina 5991,35 Din, podpore 9000 Din, razno 916,10 Din), izdatkov 14.054,45 Din (knjige in revije 9065 Din, omare 3513 Din, razno 1476,45 Din). — Novih knjig in vezanih revij je 198 (skupno zdaj 753); izposodilo se jih je v preteklem letu 676 (od teh 53 v ljubljanski oblasti), izposojevalcev je bilo 161 (od 18 v

ljublj. obl.). Knjige in revije je vezal g. Ko-rošec, strok. učitelj v Mariboru, brezplačno, samo s kritjem materialnih stroškov. Letos se razpošljejo tiskana dopolnila k Seznamom knjig P. C. vsem šolam. Žal, nekateri izposojevalci ne vrnejo knjig kljub večkratnim opominom; tako se pogosto ne more ustreči prosilec kljub dvojnemu. V bodoče bo trebalo proti taki zanikrosti nastopiti s primerno ostrnostjo.

2. Volitve: V ožji odbor so bili voljeni: kot predsednik dr. Fr. Žgeč, podpredsednik G. Šilih, kot odborniki: gg. Juvančičeva, Mlinaričeva, Senkovič, Tomažič, Rode, Vranc, Haberman, Ostere; preglednika računov gg. Alt in Puhr. Funkcije odbornikov se razdele na prihodnji seji.

3. Slučajnosti: G. Vranc je podal v sporazumu z nekaterimi člani iz ljubljanske oblasti resolucijo glede podrobnega dela P. C., ki bi si jo naj prisvojila P. C.; občni zbor je resolucijo v načrtu sprejel, končno stilizacijo pa prepustil odboru. Sklene se, da bo P. C. posredovala tudi v zadevah namestitev, pa samo tam, kjer gre izrečno za poskusne šole; ne more pa ugovarjati pri namestitvah, ki so se izvršile.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — no-siteljem izobrazbe — izobrazbo v hišol

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila Vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5 Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

Stanovska organizacija UJU Iz poverjenitva UJU.

—pov. Seja širjega glavnega odbora UJU v Beogradu bo 17. marca 1929 s temle dnevnim redom: 1. Poročilo o dosedanjem delu izvršnega odbora. 2. Referat izvršnega odbora o zakonu o narodnih šolah. 3. Zahteve in želje poedinih poverjenitv. 4. Vprašanje o reorganizaciji udruženja. 5. Razgovor o učnem načrtu. 6. Predlogi. Začetek seje ob 9. uri dopoldne v Učiteljskem domu.

—pov. Internacionalni kongres učiteljskih udruženj se bo vršil 6., 7. in 8. aprila t. l. v Belanzonu v Švici. Izvršni odbor v Beogradu bo odredil potrebno število delegatov, ki bodo zastopali naše udruženje na kongresu. Podrobnosti priobčimo kasneje.

—pov. Ker odteguje računovodstvo (stanarina upraviteljem) itd. Notica v zadnji številki »Učit. Tovariša« objavljena na tem mestu, se nanaša le na mariborsko oblast.

—pov. Zaradi izplačila razlik v mariborski oblasti smo ponovno intervenirali na pristojnih mestih. Upamo, da je zadeva sedaj že v redu in razlike izplačane.

—pov. Posredovali smo tudi za izplačilo še neizplačanih prejemkov za marec v Ljubljani na pristojnih mestih in v Beogradu. Ko to poročamo, ostali kredit še ni bil dovoljen.

—pov. Na mnoge ugovore tovarišev društvenih predsednikov ali blagajnikov glede obremenitve društev za dopolne knjige »Kmetiško vprašanje v Sloveniji« (Fr. Erjavec) sporočamo, da so se te knjige dostavile direktno sklicateljem posameznih izobraževalnih krožkov in ne predsedstvu društev. Društvo se je pa za odgovarjajoči znesek obremenilo v zmislu sklepa seje širjega sveta na Zidanem mostu.

—pov. NABA TELEFONSKA ŠTEVILKA JE 3112. Kličite le to številko, ako hočete takojšen odgovor!

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI OKRAJ zbora je v soboto, dne 23. marca 1929 na Muti s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Volitve podpredsednika. 4. O delovni šoli. (Referira tov. E. Vranc). 5. Šolski zakon. (Referira tov. M. Lešnik). 6. Diskuzija o šolskem listu. 7. Slučajnosti. Polnoštevne udeležbe pričakuje odbor.

— KRANJSKEGA UČIT. DRUŠTVA zborovanje je preloženo na 9. aprila z istim vzporedom radi odsotnosti predsednika in neizplačanih mesečnih prejemkov, ki onemogočajo primerno udeležbo. — Predsednik.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zbora je dne 8. aprila v Narodnem domu v Ptuj. Začetek zborovanja je ob 9. uri. Razven predpisanih točk bo govoril tov. Rusjan o državni vzgoji, tov. Šterk pa o Mladinskem listu. Ker bodo tudi važni razgovori o 60letnici društva, pričakuje odbor, da se vabilu odzovejo vsi člani.

— BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO naznanja, da se radi neugodnih železniških razmer ni vršilo zborovanje dne 9. marca, ampak se preloži na 6. april 1929.

Poročila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je imelo svoj občni zbor v soboto dne 12. januarja 1929 v Murski Soboti.

Situacijsko poročilo. Prejeli smo osnutek pravil od izvršnega odbora v Beogradu. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da so že nekatere zahteve pokrajinske skupščine vnesene v tem osnutku. Dopis radovljiskega društva glede izmene urednika se odkloni, ker smo že na zadnjem zborovanju soglašali s stališčem širjega sveta. Za okrajno učiteljsko knjižnico se naroči večje število knjig.

Posamezni funkcionarji podajajo svoja poročila. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je društvo zborovalo v pretečenem letu poleg običnega zbora štirikrat in je imelo 4 seje, udeležba na vseh zborovanjih je znašala 247 članov in članic, povprečno je bilo na zborovanjih 62 udeležencev, t. j. 88%. Članov je bilo 69 celoletnih, 2 tričetletnih, 5 polletnih in 1 četrtleten. Dopisov se je rešilo in odposlalo 156. Kronološko navaja dalje pereča vprašanja, ki smo jih reševali. Po blagajniškem poročilu je imelo društvo 19.973 Din dohodkov in 14.793 Din izdatkov. Čista imovina znaša 5180 Din. Lepo vsoto imamo še izterjati na članarini. Zaostankarje se bo še enkrat opominjalo. Članarina za leto 1929, ostane ista kakor dosedaj.

Volitve so se vršile pismenim potom. Potrditve se je izvršila na običnem zboru z vzklikom. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik tov. Ciril Hočvar, podpredsednik Ivan Titan, tajnik Gabrijeljč Franjo, blagajnik Stubelj Mirko, odborniki: Zupančič, Požegar Avgust, Djuban, Veršes in Antauer; preglednika računov: Benkovič in Prelogova.

Samoizobrazba. Pedagoški krožki zborujejo 14. februarja. Dnevni red sestavi vsak predsednik sam.

Slučajnosti. O priliki razstave se priredi v Murski Soboti gledališka igra. — Ker se v počitnicah članstvo precej izmenjuje, se sklone, da se smatra vsakega tov. za kletnega člana (t. j. do 1. oktobra) in se prosí v bodoče vsakega, da poravna do tega časa članarino. — Članarino za leto 1929, naj plačuje vsak po možnosti vsaj četrt leta naprej.

Koncem se zahvaljuje tov. Hočvar tov. Požegarju za vse njegovo delo, ki ga je imel kot predsednik društva od ustanovitve do danes. Povdarja velike njegove zasluge, ki si jih je stekel kot pedagoški pisatelj v pretečenih desetletjih in kot dolgoletni predsednik mariborskega in našega društva. —

— SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoje zborovanje, združeno z rednim letnim običnim zborom, dne 6. februarja 1929. Učiteljev je v okraju 36, članov 34, navzočih 25 = 75,5%.

Tovariš predsednik pozdravi udeležence, zlasti novo članico tov. M. Cimpermanovo. — Po tajniškem poročilu je sledila obravnavna dopisov.

Z ozirom na priporočilo »Mladinske Matice« in tozadevni dopis sreskega poglavarja, P. br. 349/L, poziva tov. predsednik članstvo, naj pridno nabira naročnike za »Mladinsko Matico«. Predvsem poziva one šole, ki so do sedaj prezrele to koristno ustanovo.

Kar se tiče dopisa radovljiskega učiteljskega društva »Edinstvo«, se naše društvo soglasno strinja s sklepi širjega sveta.

Društvo pristopa k »Narodni Odbrani za mariborsko oblast«, in sicer kot podporni član z letnim prispevkom 60 Din.

Sprejeta je bila sledeča resolucija: »Učiteljski Tovariš« je prinesel v zadnji številki zahteve profesorjev, ki naj se vneso v novi zakon za srednje šole. Do tu je vse v redu. Pogrešamo pa poročila, kakšne korake je podvzelo poverjenitvo UJU Ljubljana, odnosedno centrala v Beogradu, da se bodo vnesle v novi snujoci se osnovnošolski zakon zahteve učiteljskega v pogledu na razvoj osnovne šole in korist učiteljstvu. Zahtevamo, da nas poverjenitvo o tem obvešča potom stanovskega glasila. (Se je zgodilo. — Opomba poverjenitva!)

Iz poročila tajnice je razvidno, da je šlo društvo v tem letu 34 članov. Glavni vir samoizobrazbe so nam bili poleg referatov pri zborovanjih samoizobraževalni krožki, ki smo jih imeli 10. Razpravljali smo o liberalizmu, sociologiji, o kmetijstvu, o razvoju otroka v šolski dobi, o delovni šoli in dr.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne z dne 31. januarja 1929. Celokupna imovina društva znaša 2075,58 Din.

Volitve so se vršile po Kislingerjevem sistemu. Izid: predsednik tov. Josip Jarh; podpredsednik tov. Zdolšek; tajnik tov. Tomažič; blagajničarka tov. Puncerjeva. Odborniki: Lušin, Sevnik; pregledovalca računov: tov. Lušin in Šega; namestnika: Urek, Virantova.

Slučajnosti. Da bi se zborovanja poživila, predlaga tov. Puncerjeva, da bi odbor vsakokrat preskrbel po enega predavatelja. Zlasti bi bilo želeli referatov o delovni šoli. Tov. predsednik je obljubil, da bo želji po možnosti ustregel.

— NOVOMESKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 9. februarja 1929 v Novem mestu.

1. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 131, včlanjenih 106, navzočih 42, t. j. 39,5%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče, ki so se kljub mrazu in neugodnemu vremenu udeležili zborovanja, ter pojasni, da miso utegnili priti referat niti g. pisatelj Finžgar, niti g. sodni nadsvetnik Kuder, ne tovariš Pibrovc. Nato je v iskrenih besedah pozdravil vladarjev manifest s pozivom, da je naša sveta dolžnost, nesebično delovati v dobrobit naroda in države.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Sklepi in predlogi:

a) Na dopis radovljiskega učiteljskega društva »Edinstvo« št. 694 se na predlog tov. Novaka sklone, naj ožji odbor pov. UJU Ljubljana najde formulo, da bi dobili tudi tov. Edinaš v svoje vrste.

b) Sprejme se predlog tov. predsednika glede enkratnega zvišanja članarine (5 Din od člana) centrali v Beograd.

c) Na predlog tov. nadzornika Pirnata je bil izvoljen odbor, sestojec iz tov. Novaka, Koželjeve, Drnovškove, Ivančiča in Zakovca, ki ima proučiti zadevo glede osnovnošolskih čitank, mladinskega tiska in o ideji za ustanovitev mladinskega tednika.

č) Za Mladinsko Matico se bo izvršila temeljita agitacija.

II. Samoizobrazba: Poročilo odpadlo, ker se referent tov. Jankovič vsled slabega vremena ni mogel udeležiti zborovanja.

III. Šolska reforma: Pridvideno predavanje odpadlo, ker so bili gospodje referenti zadržani.

IV. Izvenšolsko delo: Razmotrivala in prečitala se je okrožnica pov. UJU Ljubljana št. 572 od 21. januarja 1929, zadevajoča izvenšolsko delo učiteljic med narodom.

V. Slučajnosti: Razpravljalo se je o spremembi uradniškega zakona. Tozadevno se je odposlala pov. UJU Ljubljana sledeča resolucija: Novomeško učiteljsko društvo je na svojem zborovanju 9. t. m. soglasno sklenilo, opozoriti pov. UJU Ljubljana na nevarnost, ki nam preti s spremembo uradniškega zakona. Naj pov. UJU nujno opozori centralo v Beogradu, da se ista pravočasno pobriga za to, da ob reviziji uradniškega zakona naš stan ne bo zapostavljen drugemu državnemu uradništvu z isto kvalifikacijo. Istotako naj se prepriča, da se nas ne izroči, kot se govori, oblasti samoupravam. (Opomba pov.: Se je že zgodilo!)

— ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA ORMOŽSKI OKRAJ, ki se je vršilo dne 9. februarja 1929 v Ormožu ob 9. uri.

1. Statistika: Učiteljstva je v okraju 65, članov UJU 61, navzočih je bilo 36 (55%).

2. Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik otvori zborovanje s pozdravom članstva ter poda dnevni red zborovanja in poročila predvsem, da je Nj. Vel. kralj Aleksander I. z dne 6. januarja 1929. l. razveljavil ustavo naše kraljevine z dne 28. junija 1921. l. in razpustil narodno skupščino, izvoljeno 11. septembra 1927. l., ter izdal na narodno proklamacijo, v kateri podaja vzkroke svojega koraka. V proklamaciji naglašajo kralj, da so ga k temu prisilile najvišje narodne in državne koristi in njihova bodočnost in da je njegov najvišji smoter, čuvati narodno edinstvo in državno celoto, ter naglašajo, da mora to biti tudi najvišji zakon za vsakogar. Prepričan je kralj, da bodo v tem resnem trenutku vsi državljani razumeli to iskreno besedo svojega kralja in da mu bodo najvestejši pomočniki pri njegovih bodočih naporih, ki imajo edini smoter, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bodo najbolj ustrezale splošnim narodnim potrebam in državnim koristim.

Tovariš predsednik izvaja dalje, da smo mi učitelji, ki imamo najdražji narodni zaklad — mladino vzgojevati in poučevati in ki smo radi tega v najtesnejši zvezi s širokimi plastmi našega ujedinjenega naroda, gotovo v prvi vrsti poklicani, da z vsemi svojimi močmi poizkušamo sodelujemo na tem, da se uresniči intencije našega kralja, ki ima cilj, kot so bile naše iskrene želje v vsej pretekli dobi. Z vročo ljubeznijo do naroda, in požrtvovalnim poklicnim in kulturnim udejstvovanjem v šoli in izven nje hočemo v kraljevi proklamaciji izraženi želji doprinesati vse naše zmožnosti in moči.

V dokaz vdanosti zakliče učiteljski zbor Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in čeli kraljevi hiši triletni »Živio«.

Tovariš predsednik pozdravi novopristopivšo članico tov. Miro Brečičev, predavatelj tov. E. Vrance in visokošolca g. K. Stancerja ter preide na dnevni red.

3. Stanovske zadeve. Tovariš predsednik je prečital dopise in okrožnice, in sicer dopis UJU glede poverjenitv, okrožnico radovljiskega učiteljskega društva in tozadevno okrožnico poverjenitva, dalje dopis poverjenitva glede urednika »Učit. Tovariša«, nato dopise poverjenitva glede deskličkih krožkov, Mladinske Matice in okrožnico radovljiskega učiteljskega društva, da se vneso v »Celjsko deklaracijo« narodno edinstvo. Naše društvo se ujema popolnoma s stališčem, katerega je zavzel v tej zadevi ožji svet UJU pov. Ljubljana na svoji seji dne 31. januarja t. l. v Ljubljani s svojim proglasom. Nato je članstvo sprejelo sledeče odborne predloge:

Na novo je izšla
v založbi Oblastne založbe šolskih knjig in učil v Ljubljani
karta zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918

v priročni izdaji (43×50 cm) za srednje, meščanske, osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni založbi in po vseh knjigarnah za ceno 8 Din.

državni uradnik imeti čim več sposobnosti, prilike in možnosti, da se v tej tekmi uveljavlja.

Prvo, kar iz tega sledi, je, da je treba premostiti prepad, ki je dosedaj ločil državno uradništvo od samoupravnega in zasebnega. To se pravi: tudi državni uradnik imej prosto pot, da si v svobodnem tekmovalstvu poišče tako mesto, kjer bo mogel kar najbolj uspešno uporabiti svoje znanje in sposobnosti.

Zato je moja stara misel, naj bi se za državno uradništvo uvedlo slično pokojniško zavarovanje, kot velja pri nas v Sloveniji že danes za privatne nameščence. Seveda bi bilo treba to zavarovanje še izpopolniti in izboljšati. Možno je tudi, da bi imeli državni uslužbenci svoje zavarovanje. To je postranskega pomena; glavno je: zavarovanje in možnost prehoda k zavarovanju zasebnih nameščencev. To bi namreč tvorilo tisti most, med državnimi in samoupravnimi in zasebnimi uradniki, ki sem ga pravkar omenil.

Če bi se to izvedlo, potem bi si uradnik n. pr. tudi po desetih letih lahko prebral mesto. V tem primeru bi enostavno nesel seboj vsa odslužena leta, ki bi se mu v novi službi avtomatično nadaljevala. Prav tako pa bi se tudi država lahko vsak čas brez krutosti znebila nepotrebnega ali slabega uradništva. S tem bi prenehalo obnoven tudi to tisto nesrečno štetje in priznavanje let v državni službi, ki stane našo državo na stotine milijonov in ki je glavni vzrok, zaradi katerega morajo aktivni uslužbenci stradati.

Možnost izgubiti službo — ta možnost bi bila v našem slučaju kajpak realnejša nego je danes. — bi uradnike silila, da bi vestno vršili svojo službo. Na drugi strani pa bi večja mobilnost državnega uradništva brez dvoma pripomogla k temu, da bi se plače v državni službi vsaj približno zenačile z onimi v samoupravnih in zasebnih službah.

S tem seveda nočem reči, da v državni službi vobče ne bi bilo treba nikake uradniške stalnosti. Ne. Primerna stalnost uradništva je v interesu službe brez dvoma potrebna. To velja predvsem, kolikor gre za vodilno uradništvo. Poleg tega je treba uradništvu zagotoviti primerno stalnost tudi iz socialnih ozirnov. To velja prav posebno za tiste, ki se morajo v državni službi specializirati v kaki taki stroki, da tega svojega znanja ne bi mogli primerno izkoristiti v nobeni nedržavni službi. Tu sem spadajo n. pr. učitelji, profesorji, železniški in poštni uslužbenci. (Pri sodnikih se združujeta v tem pogledu obe okolnosti: interes službe pa tudi socialni ozir.) Gotovo pa je, da ta stalnost ne bi mogla biti tako, skoro bi lahko rekli absolutna, kot je bila nekdanj. Sicer pa to tudi ne bi bilo nič več potrebno. Če bi se uradniška služba organizirala, kakor sem tu naznačil, potem bi — zlasti pri uradništvu upravnih strok, ki nas tu v prvi vrsti zanima — popolnoma zadostovalo, če bi uradnik postal stalen šele po daljšem, pa bodisi tudi šele desetletnem službovanju. V resnici bi namreč kljub nestalnosti prehajal iz državne službe drugam in obratno le razmeroma neznaten del uradništva. Večina bi ostajala trajno na svojem mestu, kakor ostaja ne le v samoupravnih, marveč tudi v zasebnih službah.

Eno kajpak je jasno: Po tej reformi bi državni uradnik postal povsem vsakdanji človek brez kakršnihkoli prednosti. Če bi hotel obdržati službo ter napredovati, bi moral uporabiti vse svoje sposobnosti ter pridno in vestno delati. Zakaj samo štetje in nabiiranje let bi mu nič ne koristilo. Na drugi strani pa bi gotovo imel vsaj to, da bi lahko od svojega dela kolikor toliko primerno živel. (Dalje prihodnjič.)

Občni zbor Pedagoške centrale v Mariboru.

Vršil se je dne 10. februarja predpoldne na deški meščanski šoli v Mariboru. Udeležba je bila — menda radi slabega vremena — precej slaba.

1. Poročila odbornikov: Sej je bilo 5, sestankov 11. Uredništvo »Popotnika« je bilo poverjeno 3 članom P. C., istotako so prišli v odbor Slov. Šolske Matice 4 člani P. C.; ker je s tem P. C. dobila vpliv na pedagoško literaturo, je postal brezpredmeten sklep zadnje seje širjega odbora, da naj P. C. začne z izdajanjem lastnih publikacij. Da bi pospešili razvoj nove šole pri nas, organizira P. C. obiske inozemskih modernih šol; v ta namen je stopila v stike z Dunajem, Berlinom in Hamburgom. Po sklepu širjega odbora naj P. C. izdela moderen učni načrt; to pa je v zvezi z razvojem poskusnih šol, oziroma razredov pri nas, ker mora učni načrt temeljiti na izkustvih; zato prihaja zadeva v poštev za sedaj samo za elementarni razred, kjer je že tudi precej dozorla. Izdali smo provizorične individualne popisnice, ki jih sedaj preizkuša gg. Vranc in Doberšek; definitivne popisnice za splošno uvedbo se morejo izdati šele po temeljiti preizkušnji. V knjižnici se snuje nov oddelček: arhiv za celotno slovensko vzgojno literaturo, tudi šolske knjige. O priliki lanskega kongresa učiteljskega osnovnih šol v Mariboru je priredila P. C. razstavo modernih inozemskih šolskih knjig in pedagoško-psihološke literature. — Prejemkov je bilo 15.907,45 Din (članarina 5991,35 Din, podpore 9000 Din, razno 916,10 Din), izdatkov 14.054,45 Din (knjige in revije 9065 Din, omare 3513 Din, razno 1476,45 Din). — Novih knjig in vezanih revij je 198 (skupno zdaj 753); izposodilo se jih je v preteklem letu 676 (od teh 53 v ljubljanski oblasti), izposojevalcev je bilo 161 (od 18 v

ljublj. obl.). Knjige in revije je vezal g. Ko-rošec, strok. učitelj v Mariboru, brezplačno, samo s kritjem materialnih stroškov. Letos se razpošljejo tiskana dopolnila k Seznamom knjig P. C. vsem šolam. Žal, nekateri izposojevalci ne vrnejo knjig kljub večkratnim opominom; tako se pogosto ne more ustreči prosilec kljub dvojnemu. V bodoče bo trebalo proti taki zanikrosti nastopiti s primerno ostrnostjo.

2. Volitve: V ožji odbor so bili voljeni: kot predsednik dr. Fr. Žgeč, podpredsednik G. Šilih, kot odborniki: gg. Juvančičeva, Mlinaričeva, Senkovič, Tomažič, Rode, Vranc, Haberman, Ostere; preglednika računov gg. Alt in Puhr. Funkcije odbornikov se razdele na prihodnji seji.

3. Slučajnosti: G. Vranc je podal v sporazumu z nekaterimi člani iz ljubljanske oblasti resolucijo glede podrobnega dela P. C., ki bi si jo naj prisvojila P. C.; občni zbor je resolucijo v načrtu sprejel, končno stilizacijo pa prepustil odboru. Sklene se, da bo P. C. posredovala tudi v zadevah namestitev, pa samo tam, kjer gre izrečno za poskusne šole; ne more pa ugovarjati pri namestitvah, ki so se izvršile.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — no-siteljem izobrazbe — izobrazbo v hišol

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila Vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5 Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

—pov. Seja širjega glavnega odbora UJU v Beogradu bo 17. marca 1929 s temle dnevnim redom: 1. Poročilo o dosedanjem delu izvršnega odbora. 2. Referat izvršnega odbora o zakonu o narodnih šolah. 3. Zahteve in želje poedinih poverjeništev. 4. Vprašanje o reorganizaciji udruženja. 5. Razgovor o učnem načrtu. 6. Predlogi. Začetek seje ob 9. uri dopoldne v Učiteljskem domu.

—pov. Internacionalni kongres učiteljskih udruženj se bo vršil 6., 7. in 8. aprila t. l. v Belanzonu v Švici. Izvršni odbor v Beogradu bo odredil potrebno število delegatov, ki bodo zastopali naše udruženje na kongresu. Podrobnosti priobčimo kasneje.

—pov. Ker odteguje računovodstvo (stanarina upraviteljem) itd. Notica v zadnji številki »Učit. Tovariša« objavljena na tem mestu, se nanaša le na mariborsko oblast.

—pov. Zaradi izplačila razlik v mariborski oblasti smo ponovno intervenirali na pristojnih mestih. Upamo, da je zadeva sedaj že v redu in razlike izplačane.

—pov. Posredovali smo tudi za izplačilo še neizplačanih prejemkov za marec v Ljubljani na pristojnih mestih in v Beogradu. Ko to poročamo, ostali kredit še ni bil dovoljen.

—pov. Na mnoge ugovore tovarišev društvenih predsednikov ali blagajnikov glede obremenitve društev za dopolne knjige »Kmetiško vprašanje v Sloveniji« (Fr. Erjavec) sporočamo, da so se te knjige dostavile direktno sklicateljem posameznih izobraževalnih krožkov in ne predsedstvu društev. Društvo se je pa za odgovarjajoči znesek obremenilo v zmislu sklepa seje širjega sveta na Zidanem mostu.

—pov. NABA TELEFONSKA ŠTEVILKA JE 3112. Kličite le to številko, ako hočete takojšen odgovor!

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 23. marca 1929 na Muti s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Volitve podpredsednika. 4. O delovni šoli. (Referira tov. E. Vranc). 5. Šolski zakon. (Referira tov. M. Lešnik). 6. Diskuzija o šolskem listu. 7. Slučajnosti. Polnoštevne udeležbe pričakuje odbor.

— KRANJSKEGA UČIT. DRUŠTVA zborovanje je preloženo na 9. aprila z istim vzporedom radi odsotnosti predsednika in neizplačanih mesečnih prejemkov, ki onemogočajo primerno udeležbo. — Predsednik.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 8. aprila v Narodnem domu v Ptuj. Začetek zborovanja je ob 9. uri. Razven predpisanih točk bo govoril tov. Rusjan o državni vzgoji, tov. Šterk pa o Mladinskem listu. Ker bodo tudi važni razgovori o 60letnici društva, pričakuje odbor, da se vabilu odzovejo vsi člani.

— BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO naznanja, da se radi neugodnih železniških razmer ni vršilo zborovanje dne 9. marca, ampak se preloži na 6. april 1929.

Poročila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je imelo svoj občni zbor v soboto dne 12. januarja 1929 v Murski Soboti.

Situacijsko poročilo. Prejeli smo osnutek pravil od izvršnega odbora v Beogradu. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da so že nekatere zahteve pokrajinske skupščine vnesene v tem osnutku. Dopis radovljiskega društva glede izmene urednika se odkloni, ker smo že na zadnjem zborovanju soglašali s stališčem širjega sveta. Za okrajno učiteljsko knjižnico se naroči večje število knjig.

Posamezni funkcionarji podajajo svoja poročila. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je društvo zborovalo v pretečenem letu poleg običnega zbora štirikrat in je imelo 4 seje, udeležba na vseh zborovanjih je znašala 247 članov in članic, povprečno je bilo na zborovanjih 62 udeležencev, t. j. 88%. Članov je bilo 69 celoletnih, 2 tričetrtletna, 5 polletnih in 1 četrtleten. Dopisov se je rešilo in odposlalo 156. Kronološko navaja dalje pereča vprašanja, ki smo jih reševali. Po blagajniškem poročilu je imelo društvo 19.973 Din dohodkov in 14.793 Din izdatkov. Čista imovina znaša 5180 Din. Lepo vsoto imamo še izterjati na članarini. Zaostankarje se bo še enkrat opominjalo. Članarina za leto 1929, ostane ista kakor dosedaj.

Volitve so se vršile pismenim potom. Potrditve se je izvršila na običnem zboru z vzklikom. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik tov. Ciril Hočvar, podpredsednik Ivan Titan, tajnik Gabrijeljč Franjo, blagajnik Stubelj Mirko, odborniki: Zupančič, Požegar Avgust, Djuban, Veršes in Antauer; preglednika računov: Benkovič in Prelogova.

Samoizobrazba. Pedagoški krožki zborujejo 14. februarja. Dnevni red sestavi vsak predsednik sam.

Slučajnosti. O priliki razstave se priredi v Murski Soboti gledališka igra. — Ker se v počitnicah članstvo precej izmenjuje, se sklone, da se smatra vsakega tov. za kletnega člana (t. j. do 1. oktobra) in se prosí v bodoče vsakega, da poravna do tega časa članarino. — Članarino za leto 1929, naj plačuje vsak po možnosti vsaj četrt leta naprej.

Koncem se zahvaljuje tov. Hočvar tov. Požegarju za vse njegovo delo, ki ga je imel kot predsednik društva od ustanovitve do danes. Povdarja velike njegove zasluge, ki si jih je stekel kot pedagoški pisatelj v pretečenih desetletjih in kot dolgoletni predsednik mariborskega in našega društva. —

— SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoje zborovanje, združeno z rednim letnim običnim zborom, dne 6. februarja 1929. Učiteljev je v okraju 36, članov 34, navzočih 25 = 75,5%.

Tovariš predsednik pozdravi udeležence, zlasti novo članico tov. M. Cimpermanovo. — Po tajniškem poročilu je sledila obravnavna dopisov.

Z ozirom na priporočilo »Mladinske Matice« in tozadevni dopis sreskega poglavarja, P. br. 349/L, poziva tov. predsednik članstvo, naj pridno nabira naročnike za »Mladinsko Matico«. Predvsem poziva one šole, ki so do sedaj prezrele to koristno ustanovo.

Kar se tiče dopisa radovljiskega učiteljskega društva »Edinstvo«, se naše društvo soglasno strinja s sklepi širjega sveta.

Društvo pristopa k »Narodni Odbrani za mariborsko oblast«, in sicer kot podporni član z letnim prispevkom 60 Din.

Sprejeta je bila sledeča resolucija: »Učiteljski Tovariš« je prinesel v zadnji številki zahteve profesorjev, ki naj se vneso v novi zakon za srednje šole. Do tu je vse v redu. Pogrešamo pa poročila, kakšne korake je podvzelo poverjeništvu UJU Ljubljana, odnosedno centrala v Beogradu, da se bodo vnesle v novi snujoci se osnovnošolski zakon za hteve učiteljskega v pogledu na razvoj osnovne šole in korist učiteljstvu. Zahtevamo, da nas poverjeništvu o tem obvešča potom stanovskega glasila. (Se je zgodilo. — Opomba poverjeništvu)

Iz poročila tajnice je razvidno, da je šlo društvo v tem letu 34 članov. Glavni vir samoizobrazbe so nam bili poleg referatov pri zborovanjih samoizobraževalni krožki, ki smo jih imeli 10. Razpravljali smo o liberalizmu, sociologiji, o kmetijstvu, o razvoju otroka v šolski dobi, o delovni šoli in dr.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne z dne 31. januarja 1929. Celokupna imovina društva znaša 2075,58 Din.

Volitve so se vršile po Kislingerjevem sistemu. Izid: predsednik tov. Josip Jarh; podpredsednik tov. Zdolšek; tajnik tov. Tomažič; blagajničarka tov. Puncerjeva. Odborniki: Lušin, Sevnik; pregledovalca računov: tov. Lušin in Šega; namestnika: Urek, Virantova.

Slučajnosti. Da bi se zborovanja poživila, predlaga tov. Puncerjeva, da bi odbor vsakokrat preskrbel po enega predavatelja. Zlasti bi bilo želeli referatov o delovni šoli. Tov. predsednik je obljubil, da bo želji po možnosti ustregel.

— NOVOMESKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 9. februarja 1929 v Novem mestu.

1. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 131, včlanjenih 106, navzočih 42, t. j. 39,5%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče, ki so se kljub mrazu in neugodnemu vremenu udeležili zborovanja, ter pojasni, da miso utegnili priti referat niti g. pisatelj Finžgar, niti g. sodni nadsvetnik Kuder, ne tovariš Pibrove. Nato je v iskrenih besedah pozdravil vladarjev manifest s pozivom, da je naša sveta dolžnost, nesebično delovati v dobrobit naroda in države.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Sklepi in predlogi:

a) Na dopis radovljiskega učiteljskega društva »Edinstvo« št. 694 se na predlog tov. Novaka sklone, naj ožji odbor pov. UJU Ljubljana najde formulo, da bi dobili tudi tov. Edinaš v svoje vrste.

b) Sprejme se predlog tov. predsednika glede enkratnega zvišanja članarine (5 Din od člana) centrali v Beograd.

c) Na predlog tov. nadzornika Pirnata je bil izvoljen odbor, sestojec iz tov. Novaka, Koželjeve, Drnovškove, Ivančiča in Zakovca, ki ima proučiti zadevo glede osnovnošolskih čitank, mladinskega tiska in o ideji za ustanovitev mladinskega tednika.

č) Za Mladinsko Matico se bo izvršila temeljita agitacija.

II. Samoizobrazba: Poročilo odpadlo, ker se referent tov. Jankovič vsled slabega vremena ni mogel udeležiti zborovanja.

III. Šolska reforma: Pridvideno predavanje odpadlo, ker so bili gospodje referenti zadržani.

IV. Izvenšolsko delo: Razmotrivala in prečitala se je okrožnica pov. UJU Ljubljana št. 572 od 21. januarja 1929, zadevajoča izvenšolsko delo učiteljic med narodom.

V. Slučajnosti: Razpravljalo se je o spremembi uradniškega zakona. Tozadevno se je odposlala pov. UJU Ljubljana sledeča resolucija: Novomeško učiteljsko društvo je na svojem zborovanju 9. t. m. soglasno sklenilo, opozoriti pov. UJU Ljubljana na nevarnost, ki nam preti s spremembo uradniškega zakona. Naj pov. UJU Ljubljana na nevarnost, ki nam preti s spremembo uradniškega zakona, da se ista pravočasno pobriga za to, da ob reviziji uradniškega zakona naš stan ne bo zapostavljen drugemu državnemu uradništvu z isto kvalifikacijo. Istotako naj se prepriča, da se nas ne izroči, kot se govori, oblasti samoupravam. (Opomba pov.: Se je že zgodilo!)

— ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA ORMOŽSKI OKRAJ, ki se je vršilo dne 9. februarja 1929 v Ormožu ob 9. uri.

1. Statistika: Učiteljstva je v okraju 65, članov UJU 61, navzočih je bilo 36 (55%).

2. Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik otvori zborovanje s pozdravom članstva ter poda dnevni red zborovanja in poročila predvsem, da je Nj. Vel. kralj Aleksander I. z dne 6. januarja 1929. l. razveljavil ustavo naše kraljevine z dne 28. junija 1921. l. in razpustil narodno skupščino, izvoljeno 11. septembra 1927. l., ter izdal na narodno proklamacijo, v kateri podaja vzkroke svojega koraka. V proklamaciji naglašajo kralj, da so ga k temu prisilile najvišje narodne in državne koristi in njihova bodočnost in da je njegov najvišji smoter, čuvati narodno edinstvo in državno celoto, ter naglašajo, da mora to biti tudi najvišji zakon za vsakega. Prepričan je kralj, da bodo v tem resnem trenutku vsi državljani razumeli to iskreno besedo svojega kralja in da mu bodo najvestejši pomočniki pri njegovih bodočih naporih, ki imajo edini smoter, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bodo najbolj ustrezale splošnim narodnim potrebam in državnim koristim.

Tovariš predsednik izvaja dalje, da smo mi učitelji, ki imamo najdražji narodni zaklad — mladino vzgojevati in poučevati in ki smo radi tega v najtesnejši zvezi s širokimi plastmi našega ujedinjenega naroda, gotovo v prvi vrsti poklicani, da z vsemi svojimi močmi poizkušamo sodelujemo na tem, da se uresniči intencije našega kralja, ki ima cilj, kot so bile naše iskrene želje v vsej pretekli dobi. Z vročo ljubeznijo do naroda, in požrtvovalnim poklicnim in kulturnim udejstvovanjem v šoli in izven nje hočemo v kraljevi proklamaciji izraženi želji doprinesati vse naše zmožnosti in moči.

V dokaz vdanosti zakliče učiteljski zbor Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in čeli kraljevi hiši triletni »Živio«.

Tovariš predsednik pozdravi novopristopivšo članico tov. Miro Brečičev, predavatelj tov. E. Vrance in visokošolca g. K. Stancerja ter preide na dnevni red.

3. Stanovske zadeve. Tovariš predsednik je prečital dopise in okrožnice, in sicer dopis UJU glede poverjeništev, okrožnico radovljiskega učiteljskega društva in tozadevno okrožnico poverjeništvu, dalje dopis poverjeništvu glede urednika »Učit. Tovariša«, nato dopise poverjeništvu glede deklariških krožkov, Mladinske Matice in okrožnico radovljiskega učiteljskega društva, da se vneso v »Celjsko deklaracijo« narodno edinstvo. Naše društvo se ujema popolnoma s stališčem, katerega je zavzel v tej zadevi ožji svet UJU pov. Ljubljana na svoji seji dne 31. januarja t. l. v Ljubljani s svojim proglasom. Nato je članstvo sprejelo sledeče odborne predloge:

Na novo je izšla
v založbi Oblastne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani
karta zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918

v priročni izdaji (43×50 cm) za srednje, meščanske, osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni zalogi in po vseh knjigarnah za ceno 8 Din.